

บทที่ 5

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 5.1) การรับรู้อาคารตึกแถวในเชียงใหม่ ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความชื่นชอบและคำบรรยายภาพ เพื่ออธิบายรูปแบบการรับรู้โดยทั่วไปของประชาชนต่อตึกแถวในเชียงใหม่ และการรับรู้ลักษณะพื้นที่บนตึกแถว 5.2) ลักษณะพื้นที่ที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบ ซึ่งได้มาจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชื่นชอบของรูปแบบพื้นที่ที่ประชาชนรับรู้ และสร้างเป็นคำแนะนำในการออกแบบตึกแถวให้มีรูปแบบพื้นที่ 5.3) คำแนะนำสำหรับการปรับปรุงเทศบัญญัติ ซึ่งได้มาจากการเปรียบเทียบคำแนะนำที่ได้มาจากการศึกษาและข้อบังคับในเทศบัญญัติ 5.4) การอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลการศึกษา กับผลจากงานวิจัยในอดีต และ 5.5) ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไปในอนาคต

5.1 การรับรู้อาคารตึกแถวในเชียงใหม่

การศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวในเชียงใหม่นี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 5.1.1) การศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวในเชียงใหม่ในภาพรวม และ 5.1.2) การศึกษาการรับรู้รูปแบบ (Style) อาคารตึกแถว ซึ่งเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องและอาศัยการวิเคราะห์ผลการศึกษาจากส่วนการรับรู้ต่ออาคารตึกแถวในภาพรวม

5.1.1 การศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวเชียงใหม่ในภาพรวม

จากการนำคะแนนความชื่นชอบมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) โดยกำหนดค่า Factor Loading เท่ากับ 0.35 ตามคำแนะนำของ Hair, et al. (1998) สำหรับตัวแปรที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง มากกว่า 300 ตัวอย่างขึ้นไป โดยสามารถจัดเป็นกลุ่มภาพ หรือมิติการรับรู้ได้ 11 มิติ แต่มิติที่สามารถตีความหมายได้ มีจำนวนทั้งหมด 8 มิติ ได้แก่ มิติ 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย มิติ 02 บ้านไม้โบราณ มิติ 03 ตึกแถวยุคโมเดิร์น มิติ 04 ร้านค้าโบราณ มิติ 05 การตกแต่งด้วยลายฉลุ และลายประดับ มิติ 06 ตึกแถวที่แบน มิติ 07 ตึกแถวมีลูกกรงระเบียง มิติ 08 ตึกแถวสีสันสะดุดตา โดยในแต่ละมิติได้วิเคราะห์คำบรรยายของภาพในมิตินั้นด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของแต่ละมิติ ซึ่งในการวิเคราะห์คำบรรยายภาพนี้ได้กำหนดให้พิจารณาเฉพาะคำบรรยายภาพที่มีความถี่อย่างน้อยร้อยละ 3 ของจำนวนคำบรรยายของภาพในมิตินั้นๆ ทั้งหมด โดยมีรายละเอียดแต่ละมิติดังนี้

มิตี 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย (Mean = 3.15/ SD = 0.72)

ภาพในมิตี 01 มีทั้งหมด 13 ภาพ (ภาพ 5-1) จากการศึกษารูปภาพตึกแถวที่อยู่ในมิตีนี้ พบว่า ลักษณะร่วมทางกายภาพของภาพในมิตีนี้ได้แก่ การเป็นอาคารขนาดใหญ่ที่มีความสูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป คู่อันข้างใหม่ ซึ่งเกิดจากเพิ่งสร้างเสร็จ หรือสร้างเกือบเสร็จ หรือมีการปรับปรุงด้วยการทาสีใหม่ หรือใช้วัสดุที่ไม่ดูเก่าไปตามเวลา เช่น กระจก หรือวัสดุกรุผนัง (Cladding) ที่มีผิวมันวาว จึงมีลักษณะร่วมอีกประการคือการใช้สีสังเคราะห์ กล่าวคือ มีการทาสีอาคาร ซึ่งเป็นสีสังเคราะห์ และ การใช้วัสดุสังเคราะห์เช่น กระจก เป็นต้น นอกจากนี้การที่เป็นตึกแถวใหม่ หรือเป็นตึกแถวเก่าที่มีการดูแลรักษาทำให้ดูสะอาด เรียบร้อย

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้เฉพาะคำบรรยายสำหรับภาพในมิตี 01 ที่มีความถี่อย่างน้อย 30 ครั้ง (ร้อยละ 3) ในการพิจารณา โดยจัดคำบรรยายตามหมวดหมู่ 5 หมวด เช่นเดียวกับการจัดหมวดหมู่คำบรรยายในภาพรวมดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ซึ่งในการจัดนี้ หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) มีความถี่ของคำบรรยายมากที่สุด ถัดมาเป็นหมวดการตัดสินใจ (Judgment) ถัดจากนั้นมาเป็นหมวดการใช้สอย (Function) และหมวดบรรยากาศ (Atmosphere) ตามลำดับ และมีความถี่ของคำบรรยายในหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) น้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดของการจัดคำบรรยายและแสดงความถี่ในแต่ละหมวดดังตาราง 5-1 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิตี 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย

ตาราง 5-1 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิตี 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
กายภาพที่ปรากฏ	666	รูปแบบอาคาร	184	ยุคสมัย	135	สมัยใหม่/ ทันสมัย/ รูปแบบใหม่/ ปัจจุบัน	123
		วัสดุ	38			กระจก	35
		การจัดองค์ประกอบ	122	ลักษณะที่ว่าง	60	โล่ง/ ว่างเปล่า	32
		ลักษณะอาคาร	60	ลักษณะมวลอาคาร	50	โปร่ง	31
การตัดสินใจ ความเห็น	407	ความงาม	229			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	206
		ความเหมาะสม	63			ดี/ ใช้ได้/ OK/ เหมาะสม	42
การใช้สอย	179	ประเภทเฉพาะของอาคาร				ตึก	53
บรรยากาศ	161					อึดอัด	34
สภาพทาง กายภาพ	136	สภาพอาคาร	77	อายุ	35	ใหม่	30
		สภาพแวดล้อม	59	อุณหภูมิ	49	ร้อน	47

ภาพ 5-1 มิติ 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย

จากตาราง 5-1 คำบรรยายที่มีความถี่สูงสุดในหมวดกายภาพที่ปรากฏ ได้แก่ ทันสมัย กระจก โลง และ โปรง โดยคำบรรยายว่าทันสมัยเป็นคำบรรยายในประเด็นรูปแบบอาคารตามภาพในมิติที่เป็นอาคารตึกแถวค่อนข้างใหม่อีกทั้งใช้วัสดุสมัยใหม่จึงสร้างความรู้สึกลงถึงความทันสมัย คำบรรยายว่ากระจกเป็นคำบรรยายในประเด็นวัสดุเนื่องมาจากอาคารใช้วัสดุกระจกมาก คำบรรยายว่าโล่งซึ่งอยู่ในประเด็นการจัดองค์ประกอบด้วยอาคารในภาพกระจกเป็นพื้นใหญ่ทำให้ไม่มีส่วนประดับหรือองค์ประกอบอื่นๆ อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นอาคารสร้างหรือปรับปรุงใหม่ จึงไม่มีการเพิ่มองค์ประกอบบนด้านหน้าของอาคารมากนัก และคำบรรยายว่าโปรงในประเด็นลักษณะอาคารตามลักษณะความโปร่งจากการใช้กระจก

สำหรับคำบรรยายในหมวดการตัดสินใจความเห็น ได้แก่ สวย และ ดี โดยคำบรรยายว่าสวยเป็นคำบรรยายในประเด็นความงาม และคำบรรยายว่าดีเป็นคำบรรยายในประเด็นความเหมาะสมด้วยอาคารมีรูปแบบอาคารที่ทันสมัย ตามคำบรรยายภาพที่ประชาชนกล่าวถึง

ในหมวดการใช้สอยมีคำบรรยาย ได้แก่ ตึก โดยเป็นคำบรรยายในประเด็นประเภทเฉพาะของอาคารเนื่องจากอาคารอาคารในภาพเป็นที่มีความค่อนข้างใหญ่คือมีจำนวนชั้นตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป อีกทั้งวัสดุหลักยังเป็นกระจกซึ่งมักจะใช้กับอาคารที่เป็นอาคารปูน จึงเสริมให้มีลักษณะของความเป็นตึกมากขึ้น

สำหรับหมวดบรรยากาศ มีคำบรรยาย ได้แก่ อัดอัด เพราะอาคารของภาพในมิตินี้เป็นอาคารที่มีความสูง (สูง 3 ชั้นขึ้นไป) และเป็นอาคารขนาดค่อนข้างใหญ่เมื่อเทียบกับอาคารในมิติอื่นๆ จึงทำให้การบันทึกภาพอาคารเหล่านี้ในเนื้อที่ภาพขนาดเดียวกันกับอาคารอื่นมีพื้นที่ภาพที่เป็นรูปตัวอาคารค่อนข้างมาก และเหลือพื้นที่ภาพรอบๆ ภาพอาคารน้อย จึงทำให้อาคารดูใหญ่เต็มภาพ ทำให้รู้สึกอัดอัด นอกจากนี้การใช้กระจกเป็นวัสดุหลักของอาคารในภาพก็ทำให้เกิดความรู้สึกอวกาศไม่ถ่ายเท เพราะช่องเปิดน้อย และทำให้รู้สึกอัดอัด

ในหมวดสภาพทางกายภาพ ได้รับคำบรรยายว่าใหม่ และ ร้อน คำบรรยายว่าใหม่ เพราะอาคารในภาพเป็นอาคารใหม่ ส่วนที่ไม่ใช่อาคารใหม่จะเป็นอาคารที่ได้รับการดูแลรักษาดี มีการปรับปรุง เช่น การทาสี ทำให้อาคารดูใหม่ ส่วนคำบรรยายว่า ร้อนอยู่ในประเด็นสภาพแวดล้อมในอาคาร เกิดจากวัสดุหลักของอาคารเป็นกระจกและคอนกรีต ที่ทำให้รู้สึกว้าวรับแสงและความร้อนเข้าสู่อาคารได้มาก และทำให้รู้สึกร้อน

เมื่อพิจารณาคำบรรยายภาพร่วมกับลักษณะร่วมของภาพตามที่ถูกศึกษาไว้วิเคราะห์ จะเห็นว่า คำบรรยายภาพและการวิเคราะห์ลักษณะร่วมของภาพสอดคล้องกัน จึงสรุปได้ว่าเป็นสิ่งที่ประชาชนรับรู้ โดยสามารถสรุปเป็นลักษณะที่ประชาชนรับรู้สำหรับภาพในมิติ 01 ได้แก่ ตึกขนาดใหญ่ ใหม่ ทันสมัย ภายนอกทาสีหรือถูกระจก ทำให้ร้อน ดูสะอาดเรียบร้อย โลง จึงแสดงความคิดเห็นว่า

มิตี 02 บ้านไม้โบราณ (Mean = 2.86/ SD = 0.73)

สำหรับมิตี 02 บ้านไม้โบราณ มีภาพทั้งหมด 12 ภาพ (ภาพ 5-2) เมื่อศึกษาลักษณะร่วมของภาพทั้งหมดร่วมกับการพิจารณาทิศทางของมิตีแล้ว พบว่าลักษณะของมิตีนี้ได้แก่ การใช้วัสดุไม้หรือการใช้สีของวัสดุไม้รวมไปถึงการทาสีน้ำตาลเข้มเช่นเดียวกับสีของวัสดุไม้ ความเก่าของอาคารในภาพที่ค่อนข้างเก่า และการใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยาหรือการมองเห็นว่าหลังคามีความชัน กล่าวคือไม่ใช่หลังคาแบบลาดฟ้าหรือมีผนังบังหลังคา (Parapet)

ในมิตี 02 ได้พิจารณาคำบรรยายเฉพาะที่มีความถี่อย่างน้อย 27 ครั้ง และจัดตามหมวดหมู่ได้เพียง 4 หมวดได้แก่ หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) ที่มีความถี่ของคำบรรยายมากที่สุด รองลงมาคือหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) ถัดไปเป็นหมวดการตัดสินใจ (Judgment) และหมวดการใช้สอย (Function) มีความถี่น้อยที่สุด ดังมีรายละเอียดตามตาราง 5-2 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิตี 02 บ้านไม้โบราณ แต่สำหรับคำบรรยายในหมวดบรรยากาศ (Atmosphere) มีความถี่ของคำบรรยายน้อยกว่าที่กำหนดไว้ (27 ครั้ง) จึงไม่นำมาพิจารณา ทั้งนี้เป็นเพราะภาพในมิตี 02 นี้ไม่มีลักษณะใดในด้านบรรยากาศที่ชัดเจนพอที่ประชาชนจะรับรู้และบรรยายไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 5-2 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิตี 02 บ้านไม้โบราณ

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
กายภาพที่ปรากฏ	536	รูปแบบอาคาร	155	ยุคสมัย	108	โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาศเก่าๆ	100
		การจัดองค์ประกอบ	116	ความเป็นระเบียบ	81	ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง	75
		เนื้อหา	122	องค์ประกอบอื่นโดยรอบ	97	ต้นไม้/ ธรรมชาติ/ ไม้ประดับ	40
		วัสดุ	44			สายไฟฟ้า	40
						ไม้	39
สภาพทางกายภาพ	348	สภาพอาคาร	327	อายุ	211	เก่า	211
				การบำรุงรักษา	52	โทรม/ ขาดการปรับปรุง/ ควรปรับปรุง	39
				การประเมิน	41	เก่าไป	33
การตัดสินใจ ความเห็น	278	ความงาม	170			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	139
							ไม่สวย/ ดูไม่ดี/ ไม่เก๋

ภาพ 5-2 มิติ 02 บ้านไม้โบราณ

จากตาราง 5-2 จะเห็นว่าภาพในมิติ 02 มีคำบรรยายในหมวดภาพที่ปรากฏ ได้แก่ โบราณ ไม้เป็นระเบียบ ต้นไม้ สายไฟฟ้า และไม้ โดยคำว่าโบราณเป็นคำบรรยายในประเด็นรูปแบบอาคารตามลักษณะอาคารของภาพในมิติที่อาคารที่มีอายุ หรือสร้างมานานแล้ว อีกทั้งรูปแบบอาคารก็เป็นรูปแบบที่เก่าตามอายุที่สร้างจึงแตกต่างจากตึกแถวที่สร้างในปัจจุบันทั้งในเรื่องวัสดุและรูปทรงอย่างชัดเจน คำบรรยายว่าไม่เป็นระเบียบเป็นคำบรรยายในประเด็นการจัดองค์ประกอบตามองค์ประกอบของอาคารในภาพที่มีการตัดแปลง เพิ่มเติมจากการใช้งานมาเป็นเวลานานทำให้เกิด

หมวดสภาพทางกายภาพ มีคำบรรยายได้แก่ เก้า โทรม และเก้าอี้ โดยคำบรรยายทั้งสามอยู่ในหมวดสภาพอาคาร และเนื่องจากอาคารในภาพมีความเก่า และชำรุดทรุดโทรม ทั้งนี้การใช้วัสดุไม้ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ดูเก่าได้ง่าย ทำให้คนรับรู้ทั้งความเก่า ความทรุดโทรม และประเมินว่าเก่าเกินไป

หมวดการตัดสินใจความเห็น มิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า สวย และ ไม่สวย โดยคำบรรยายทั้งสองอยู่ในประเด็นความงาม คำบรรยายว่าสวยได้รับจากรูปแบบอาคารที่เป็นแบบโบราณ และความเก่า หรือการมีต้นไม้ ธรรมชาติอยู่ในภาพ ส่วนคำบรรยายว่า ไม่สวย ได้รับจากการจัดวางองค์ประกอบที่ไม่เป็นระเบียบ ทั้งสายไฟฟ้าและต้นไม้ และอาคารเก่ามีสภาพเก่าไป และทรุดโทรม โดยคำบรรยายว่าสวยมีความถี่มากกว่าคำบรรยายว่าไม่สวย (139 และ 31 ตามลำดับ) จึงสรุปว่าประชาชนเห็นว่าอาคารในภาพของมิตินี้สวย

หมวดการใช้สอย มีคำบรรยายว่า บ้าน โดยเป็นคำบรรยายในประเด็นการใช้สอยอาคารด้วยการใช้วัสดุไม้เป็นหลัก ทำให้คนรับรู้ว่าเป็นบ้านมากกว่าเป็นร้านค้า หรือการใช้สอยประเภทอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้ปูนเป็นวัสดุหลัก

เมื่อพิจารณาคำบรรยายภาพ ร่วมกับลักษณะร่วมของภาพแล้ว สามารถสรุปลักษณะที่ประชาชนรับรู้ได้จากภาพในมิติ 02 ได้แก่ บ้านไม้เก่า โทรม รูปแบบโบราณ ด้วยหลังคาจั่วหรือปั้นหยา มีต้นไม้ประดับ ซึ่งทำให้ประชาชนเห็นว่าสวย แต่รก จากต้นไม้ สายไฟ โดยปัจจัยการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้แก่ การใช้สอยอาคาร (บ้าน) รูปแบบอาคารเก่า-ใหม่ (เก่า โบราณ) อายุอาคาร (เก่า) องค์ประกอบอาคาร (หลังคาจั่ว ปั้นหยา) สภาพอาคาร (โทรม) องค์ประกอบโดยรอบ (ต้นไม้ สายไฟ) การจัดองค์ประกอบ (รก)

มิติ 03 ตึกแถวแบบยุคโมเดิร์น (Mean = 2.16/ SD = 0.64)

ภาพในมิติ 03 ตึกแถวยุคโมเดิร์นมีทั้งหมด 10 ภาพ (ภาพ 5-3) โดยเมื่อพิจารณาภาพในมิตินี้พบว่า มีลักษณะร่วมของภาพ ได้แก่ การใช้วัสดุ ปูนหรือคอนกรีต รูปแบบอาคารส่วนใหญ่คล้ายอาคารยุคโมเดิร์น¹ (Modern) กล่าวคือ มีลักษณะเรียบๆ คือเป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูนเรียบมักเป็นทรงเหลี่ยมคล้ายกล่อง ทาสีอาคารด้วยสีขาวเป็นหลัก มีการจัดองค์ประกอบของเส้นสายในรูปด้านหน้า

¹ โมเดิร์น (Modern) ในที่นี้หมายถึง อาคารที่สร้างตามแบบสถาปัตยกรรมยุค Modern Architecture ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ที่มีลักษณะเฉพาะตัวคือ สะอาด เก๋ขึงเกลตา มีรายละเอียดที่เรียบง่าย

ภาพ 5-3 มิตี 03 ตึกแถวแบบยุคโมเดิร์น

สำหรับมิตี 03 ได้พิจารณาคำบรรยายในการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีความถี่ไม่น้อยกว่า 23 และ
 จัดตามหมวดหมู่ 5 หมวดเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ผลในเบื้องต้น โดยหมวดกายภาพที่ปรากฏ
 (Physical Appearance) ได้มีความถี่ของคำบรรยายสูงสุด หมวดสภาพทางกายภาพ (Physical
 Condition) มีความถี่ของคำบรรยายรองลงมา หมวดการตัดสินใจความเห็น (Judgment) และ หมวดการ

ตาราง 5-3 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 03 ตึกแถวแบบยุคโมเดิร์น

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
ภาพถ่ายที่ปรากฏ	421	การจัดองค์ประกอบ	132	ความเป็นระเบียบ	89	ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง	84
				ลักษณะที่ว่าง	35	แออัด/ แน่น/ ติดกันมากเกินไป	27
		เนื้อหา	101	องค์ประกอบอื่นโดยรอบ	77	สายไฟฟ้า	51
				ลักษณะอาคาร	58	ลักษณะมวลอาคาร	53
สภาพทางกายภาพ	230	สภาพอาคาร	205	อายุ	119	เก่า	116
				การบำรุงรักษา	37	โทรม/ ขาดการปรับปรุง/ ควรปรับปรุง	31
การตัดสินใจเห็น	218	ความงาม	95			ไม่สวย/ ดูไม่ดี/ ไม่เก๋	57
						สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	38
		ความแปลก	38			ธรรมดา/ น่าเบื่อ/ จืดๆ/ ไม่มีอะไรพิเศษ	28
การใช้สอย	126	การใช้สอยอาคาร	90	ร้านค้า	44	ร้านค้า/ พาณิชยกรรม	34
บรรยากาศ	115					อึดอัด	45

จากตาราง 5-3 ในหมวดภาพถ่ายที่ปรากฏ ภาพในมิติ 03 ได้รับคำบรรยายว่า ไม่เป็นระเบียบ แออัด สายไฟฟ้า และ ทึบ โดยคำบรรยายว่าไม่เป็นระเบียบ เกิดจากภาพอาคารที่มีองค์ประกอบมากและไม่เป็นระเบียบ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารร้านค้าจึงมีองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการโฆษณามาก และส่วนหนึ่งเป็นเพราะการมีสายไฟฟ้าด้านหน้าอาคาร คำบรรยายว่าแออัด อยู่ในประเด็นลักษณะที่ว่างเช่นกันด้วยมีองค์ประกอบอื่น โดยรอบอาคารจึงทำให้เกิดความรู้สึกแออัด ได้แก่ การจัดของหรือพื้นที่ด้านหน้าอาคารเป็นที่วางสินค้าที่มีจำนวนมาก เป็นต้น คำบรรยายว่าสายไฟฟ้าอยู่ในประเด็นเนื้อหา เนื่องจากสายไฟฟ้าที่อยู่ด้านหน้าอาคารเห็นได้ชัดเจน ส่วนคำบรรยายว่าทึบ อยู่ในประเด็นลักษณะมวลอาคารด้วยอาคารส่วนใหญ่ที่มีช่องเปิดน้อย

ในหมวดสภาพทางกายภาพ ได้รับคำบรรยายว่า เก่า และ โทรม โดยคำบรรยายทั้งสองต่าง อยู่ในประเด็นสภาพอาคาร ทั้งนี้เนื่องจากอาคารในภาพของมิตินี้เสื่อมสภาพและได้รับการดูแลรักษา น้อยจึงทำให้ดูเก่าและทรุดโทรม

ในหมวดการตัดสินใจเห็น มีคำบรรยายว่า ไม่สวย สวย และธรรมดา สำหรับคำบรรยายว่าสวยและไม่สวยเป็นคำบรรยายในประเด็นความงาม โดยที่ความถี่ของคำบรรยายว่าไม่สวยมีมากกว่าคำบรรยายว่าสวย ไม่มากนัก (57 และ 38 ตามลำดับ) จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าประชาชน แสดงความเห็นว่ายสวยหรือไม่สวย ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่าไม่สวยเนื่องจากการจัดองค์ประกอบภายในภาพไม่มีระเบียบ และแออัด อีกทั้งอาคารยังทึบ เก่าและโทรม และได้รับคำบรรยายว่าสวยจากรูปแบบอาคารแบบโมเดิร์น สำหรับคำบรรยายว่าธรรมดาอยู่ในประเด็นความ

ในหมวดการใช้สอย ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า ร้านค้า โดยเป็นคำบรรยายในประเด็น การใช้สอยอาคารด้วยองค์ประกอบอื่นๆ ในภาพเป็นสินค้าและป้ายโฆษณา ทำให้คนรับรู้ว่าเป็น ร้านค้ามากกว่าบ้าน หรือการใช้สอยประเภทอื่นๆ

ในหมวดบรรยากาศ ได้รับคำบรรยายว่า อึดอัด ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบอาคารจำนวนมากที่ทำให้แออัดส่งผลให้เกิดความรู้สึกอึดอัดตามมา รวมไปถึงลักษณะของอาคารที่ทึบด้วยมี ช่วงเปิดน้อย จึงทำให้รู้สึกอึดอัด

เมื่อพิจารณาการรับรู้ของประชาชนทั้งจากการบรรยายภาพ และจากลักษณะร่วมของภาพ สามารถสรุปรูปแบบการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ 03 คือ แถวแบบยุคโมเดิร์น ได้แก่ ร้านค้า รูปแบบอาคารแบบยุคโมเดิร์น ซึ่งประชาชนเห็นว่าธรรมดา คือเป็นอาคารคอนกรีต เก้าและโทรม ดู ทึบ ทำให้รู้สึกอึดอัด จากสายไฟฟ้าและป้ายโฆษณา ทำให้ประชาชนเห็นว่าไม่สวยโดยปัจจัยการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้แก่ การใช้สอยอาคาร (ร้านค้า) อายุอาคาร (เก่า) สภาพอาคาร (โทรม) รูปแบบอาคารเก่า-ใหม่ (ยุคโมเดิร์น) วัสดุ (คอนกรีต) ลักษณะมวลอาคาร (ทึบ) บรรยากาศ (อึดอัด) การจัดองค์ประกอบ (รก) องค์ประกอบอื่นโดยรอบ (ไฟฟ้า ป้ายโฆษณา)

มิตินี้ 04 ร้านค้าโบราณ (Mean = 3.29/ SD = 0.71)

ในมิตินี้ 04 ร้านค้าโบราณ มีจำนวนภาพทั้งหมด 6 ภาพ (ภาพ 5-4) สามารถพิจารณาลักษณะร่วมของภาพในมิตินี้ได้ กล่าวคือ ภาพในมิตินี้ทั้งหมดเป็นภาพอาคารขนาดเล็ก ชั้นเดียว อาคารในภาพส่วนใหญ่ (5 ภาพแรกใน 6 ภาพ) ใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยาที่มีแนวสันหลังคาขนานกับ ถนนและยื่นชายคามาคู่ด้านหน้าอาคาร และด้วยการเป็นอาคารชั้นเดียวจึงทำให้เกิดเป็นร่มเงา ด้านหน้าอาคาร แม้ว่าภาพสุดท้ายของมิตินี้จะไม่มีลักษณะหลังคาดังกล่าว แต่อาคารที่เป็นหลังคาแบน ก็มีการต่อเติมบังแดดด้านหน้าอาคารที่ให้เงาในส่วนด้านหน้าอาคารเช่นเดียวกันกับภาพอื่น ทำให้เมื่อมองจากด้านหน้าอาคารจะเห็นเป็นเงามืดด้านในอาคาร มีการใช้ต้นไม้ ไม้กระถางประดับ ด้านหน้าอาคารเป็นจุดๆ และมีการจัดโต๊ะเก้าอี้เป็นพื้นที่นั่งด้านหน้าอาคาร

ภาพ 5-4 มิติ 04 ร้านค้าโบราณ

คำบรรยายที่ใช้พิจารณาในการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับมิติ 04 ต้องมีความถี่ไม่น้อยกว่า 14 ครั้ง โดยจัดเป็นหมวดหมู่ 5 หมวดหมู่ เรียงลำดับตามปริมาณความถี่ของคำบรรยายภาพ ดังนี้ หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) หมวดการตัดสินใจความเห็น (Judgment) หมวดบรรยากาศ (Atmosphere) หมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) และหมวดการใช้สอย (Function) ดังมีรายละเอียดในตาราง 5-4 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 04 ร้านค้าโบราณ

ตาราง 5-4 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 04 ร้านค้าโบราณ

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
กายภาพที่ปรากฏ	254	รูปแบบอาคาร	89	ยุคสมัย	53	โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาศเก่าๆ	43
		เนื้อหา	60	เนื้อหาอื่นโดยรอบ	28	ต้นไม้/ ธรรมชาติ/ ไม้ประดับ	21
				องค์ประกอบอาคาร	31	การตกแต่ง ลวดลาย รายละเอียด	16
		การจัดองค์ประกอบ	35	ความเป็นระเบียบ	22	ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง	15
		ลักษณะอาคาร	23	ลักษณะมวลอาคาร	23	ทึบ/ ไม่โปร่ง/ อากาศไม่ถ่ายเท	17
การตัดสินใจความเห็น	204	ความงาม	100			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	90
		เสน่ห์	43			น่าอยู่/ น่าเข้า/ บรรยากาศดี/ มีเสน่ห์	41
บรรยากาศ	93					ร่มรื่น/ ร่มเย็น	28
						สบายตา/ เย็นตา/ โปร่งตา/ เพลินตา	18
สภาพทางกายภาพ	92	สภาพอาคาร	76	อายุ	49	เก่า	47
การใช้สอย	58	การใช้สอยอาคาร	44	ร้านค้า	22	ร้านค้า/ พาณิชย์	18

จากตาราง 5-4 คำบรรยายในหมวดกายภาพที่ปรากฏของภาพในมิติ 04 ได้แก่ โบราณ ต้นไม้ การตกแต่ง ไม่เป็นระเบียบ และ ทึบ คำบรรยายว่าโบราณอยู่ในประเด็นรูปแบบอาคาร ด้วยอาคารในมิติมีขนาดเล็กใช้หลังคาจั่วชั้นหรือปั้นหยาชายคายาวซึ่งเป็นลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบเก่าจึงได้รับคำบรรยายว่าโบราณ คำบรรยายว่าต้นไม้อยู่ในประเด็นเนื้อหา โดยเป็นเนื้อหาที่ไม่ใช่ตัวอาคารได้รับจากการที่มีไม้กระถางประดับตกแต่งอยู่ด้านหน้าอาคาร ภาพในมิติยังได้รับคำบรรยายว่าการตกแต่งจากการมีของประดับตกแต่งด้านหน้าอาคาร ที่เห็นชัดเจนที่สุดคือการใช้ไม้กระถาง ได้รับคำบรรยายว่าไม่เป็นระเบียบจากการที่มีองค์ประกอบในภาพมากได้แก่สิ่งประดับตกแต่งอาคารและไม่ได้จัดวางอย่างเป็นแบบแผนชัดเจนจึงทำให้ไม่เป็นระเบียบ ได้รับคำบรรยายว่าทึบเนื่องจากอาคารในภาพเป็นชั้นเดียว และส่วนใหญ่ใช้หลังคาแบบมีความชัน ทำให้มวลของหลังคาค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับมวลทั้งหมดของอาคาร มวลที่เป็นผืนใหญ่ที่ไม่มีช่องเปิดของหลังคาจึงมีผลต่อการรับรู้เรื่องมวลของอาคาร

ในหมวดการตัดสินใจความเห็น ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า สวย และ น่าอยู่ คำบรรยายว่าสวยเป็นคำบรรยายในประเด็นความงาม และคำบรรยายว่าน่าอยู่เป็นคำบรรยายในประเด็นเสน่ห์ ซึ่งเกิดจากภาพในมิติที่เป็นอาคารรูปแบบโบราณ มีการตกแต่งด้วยต้นไม้ บรรยากาศร่มรื่นทำให้ดูสบายตา

คำบรรยายภาพในหมวดบรรยากาศของมิตินี้ได้แก่ ร่มรื่น และสบายตา ทั้งนี้ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่าร่มรื่นจากร่มเงาในอาคารที่เกิดจากการยื่นชานคายาวมาด้านหน้าอาคาร รวมไปถึงการที่มีต้นไม้เป็นองค์ประกอบร่วม ส่วนคำบรรยายว่าสบายตาจากการความร่มรื่นและการมีต้นไม้

ในหมวดสภาพทางกายภาพ ภาพในมิติ 04 ได้รับคำบรรยายว่า เก่า ซึ่งเป็นคำบรรยายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพอาคาร ทั้งนี้เพราะภาพอาคารในมิตินี้เป็นอาคารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบของเฮือนแป ได้แก่ การใช้หลังคาจั่วโดยหันสันจั่วขนานกับถนนและยื่นชานคายาวด้านหน้าอาคาร

คำบรรยายในหมวดการใช้สอยที่ภาพในมิตินี้ได้รับ ได้แก่ ร้านค้า ซึ่งเป็นคำบรรยายในประเด็นการใช้สอยอาคาร ทั้งนี้ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายนี้เนื่องจากอาคารในภาพล้วนแต่เปิดด้านหน้าอาคารกว้างตามลักษณะของร้านค้าทั่วไป

เมื่อพิจารณาการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิติ 04 นี้ร่วมกันทั้งจากการวิเคราะห์คำบรรยายและจากการพิจารณาลักษณะร่วมของภาพ ทำให้สามารถสรุปสรุปลักษณะที่ประชาชนรับรู้ได้จากภาพในมิติ 04 ได้แก่ร้านค้านขนาดเล็ก ชั้นเดียว เก่า รูปแบบโบราณ หลังคามีความชัน (หลังคาจั่วหรือปั้นหย่า) ยื่นชานคายาวด้านหน้าอาคารทำให้เกิดร่มเงา มีการประดับด้านหน้าอาคารด้วยไม้

มิติ 05 การตกแต่งด้วยลายฉลุและลายประดับ (Mean = 3.19/ SD = 0.74)

มิติ 05 การตกแต่งด้วยลายฉลุและลายประดับนี้มีจำนวนภาพทั้งหมด 4 ภาพ (ภาพ 5-5) เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมของอาคารภายในภาพทั้ง 4 ภาพประกอบกับค่า Factor Loading ของแต่ละภาพ ก็พอจะกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้ภาพในมิตินี้ว่าเป็นการประดับประดาตกแต่งด้านหน้าและขอบหลังคาอาคาร เช่น เชนงชาย ปั้นลม ด้วยลวดลายทั้งที่เป็นลายฉลุและลายปูนปั้นประดับ และการใช้หลังคาทรงจั่วหรือปั้นหย้า

ภาพ 5-5 มิติ 05 ตึกแถวตกแต่งด้วยลายฉลุและลายประดับ

ในการวิเคราะห์คำบรรยายที่ภาพในมิติ 05 ได้รับ ได้พิจารณาเฉพาะคำบรรยายที่มีความถี่ไม่น้อยกว่า 9 ครั้ง และเมื่อจัดคำบรรยายตามหมวดหมู่ 5 หมวด พบว่าสามารถจัดคำบรรยายในมิตินี้ได้

ตาราง 5-5 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 05 การตกแต่งด้วยลวดลาย
 นลและลายประดับ

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
ภาพถ่ายที่ปรากฏ	198	รูปแบบอาคาร	80	ยุคสมัย	43	โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาศเก่าๆ	29
		เนื้อหา	43	องค์ประกอบอาคาร	23	การตกแต่ง ลวดลาย รายละเอียด	9
				เนื้อหาอื่นโดยรอบ	16	สายไฟฟ้า	10
		ลักษณะอาคาร	25	ลักษณะมวลอาคาร	25	ทึบ/ ไม่โปร่ง/ อากาศไม่ถ่ายเท	22
		การจัดองค์ประกอบ	24	ความเป็นระเบียบ	12	ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง	11
การตัดสินความเห็น	155	ความงาม	77			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	63
						ไม่สวย/ ดูไม่ดี/ ไม่เก๋	14
		ความแปลก	27			มีเอกลักษณ์/ สร้างสรรค์	10
		ความกลมกลืน	15	ตัวอาคาร	10	ไม่เข้ากัน	9
		ความเหมาะสม	15			ดี/ ใช้ได้/ OK/ พอดี/ เหมาะสม	9
เสน่ห์	12			น่าอยู่/ น่าเข้า/ บรรยากาศดี/ มีเสน่ห์	10		
สภาพทางกายภาพ	44	สภาพอาคาร	35	อายุ	21	เก่า	18
		สภาพแวดล้อม	9	แสง/ ความสว่าง	9	มืด/ ควรเพิ่มแสงสว่าง/ ทึบแสง	9

จากตาราง 5-5 คำบรรยายในหมวดภาพถ่ายที่ปรากฏที่ภาพในมิติ 05 ได้รับ ได้แก่ โบราณ การตกแต่ง สายไฟฟ้า ทึบ และ ไม่มีระเบียบ โดยได้รับคำบรรยายว่าโบราณในประเด็นรูปแบบอาคารจากการใช้ไม้ฉลุและลวดลายปูนปั้นประดับซึ่งเป็นลักษณะที่มีในตึกแถวรูปแบบเก่า ได้รับคำบรรยายว่าการตกแต่งในประเด็นเนื้อหาจากการใช้ไม้ฉลุและลวดลายปูนปั้นประดับเช่นกันซึ่งเป็นการตกแต่งที่เห็นได้ชัดในภาพของมิตินี้ ได้รับคำบรรยายว่าสายไฟฟ้าซึ่งอยู่ในประเด็นเนื้อหาเนื่องจากสายไฟฟ้าที่อยู่ด้านหน้าอาคารเห็นได้ชัดเจน ได้รับคำบรรยายว่าทึบซึ่งอยู่ในประเด็นลักษณะอาคารจากมวลของอาคารที่ปิดจากการปิดประตูหน้าต่าง และได้รับคำบรรยายว่าไม่มีระเบียบซึ่งอยู่ในประเด็นการจัดองค์ประกอบเพราะเห็นสายไฟซึ่งเป็นองค์ประกอบในภาพได้อย่างชัดเจน

ในหมวดการตัดสินความเห็นมีคำบรรยายว่า สวย ไม่สวย มีเอกลักษณ์ ไม่เข้ากัน ดี และน่าอยู่ โดยคำบรรยายว่าสวย และไม่สวย อยู่ในประเด็นความงาม ส่วนคำบรรยายว่ามีเอกลักษณ์อยู่ใน

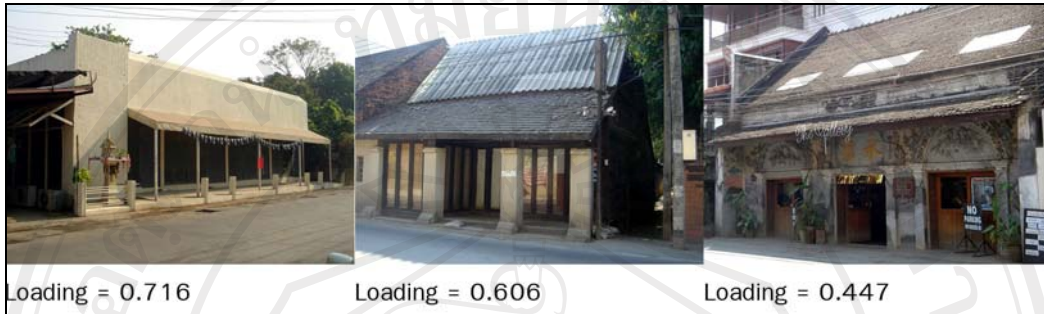
ในหมวดสภาพทางกายภาพ ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า เก้า และ มีด โดยคำบรรยายว่า เก้า เป็นคำบรรยายในประเด็นสภาพอาคาร และได้รับการบรรยายเนื่องจากภาพอาคารในมิตินี้เป็นอาคารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบเก้า ได้แก่ การประดับด้วยไม้ฉลุและลวดลายปูนปั้น คำบรรยายว่ามีด อยู่ในประเด็นสภาพแวดล้อมของอาคาร โดยได้รับคำบรรยายว่ามีดจากลักษณะอาคารที่บจากการปิดประตูหน้าต่างจึงทำให้รู้สึกว่าแสงผ่านเข้าไปได้น้อย

ในหมวดการใช้สอย ภาพในมิตินี้ 05 นี้ได้รับคำบรรยายว่า โบสถ์ ซึ่งเป็นคำบรรยายในประเด็นการใช้สอยอาคาร ทั้งนี้อาคารในภาพของมิตินี้มีลักษณะการประดับประดาเช่นเดียวกับอาคารศาสนา ได้แก่การประดับด้วยลวดลายปูนปั้น และการใช้ลวดลายไม้ฉลุประดับตามขอบชายคา

เมื่อพิจารณาทั้งการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ทั้งจากลักษณะร่วมของภาพและการวิเคราะห์คำบรรยายภาพแล้ว จะเห็นว่าการรับรู้ของประชาชนจากการวิเคราะห์คำบรรยายภาพจะมีรายละเอียดและประเด็นมากกว่า ทั้งนี้สามารถสรุปการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้แก่อาคารที่เกี่ยวกับศาสนา เก้า หลังคาจั่วหรือปั้นหยาประดับด้วยลายฉลุและลายประดับบริเวณชายคาหรือลายปูนปั้นบนผนังด้านหน้าอาคาร ซึ่งเป็นรูปแบบโบราณที่ประชาชนเห็นว่ามีเอกลักษณ์ ทำให้อาคารน่าอยู่ แต่มีสายไฟฟ้าทำให้รก โดยปัจจัยการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้แก่ การใช้สอยอาคาร (เกี่ยวกับศาสนา) อายุอาคาร (เก้า) องค์ประกอบอาคาร (หลังคาจั่วหรือปั้นหยา และการตกแต่ง ลายฉลุและลายปูนปั้น) รูปแบบอาคารเก่า-ใหม่ (เก้า โบราณ) องค์ประกอบโดยรอบ (สายไฟฟ้า) การจัดองค์ประกอบ (รก)

มิตี 06 ตึกแถวทึบตัน (Mean = 2.90/ SD = 0.82)

ในมิตินี้มีจำนวนภาพทั้งหมด 3 ภาพ (ภาพ 5-6) และมีลักษณะร่วมกันได้แก่ การเป็นอาคารขนาดเล็ก ชั้นเดียว ก่อสร้างด้วยคอนกรีตหรือปูนเป็นหลัก มีลักษณะทึบตัน

ภาพ 5-6 มิตี 06 ตึกแถวทึบตัน

ในมิตี 06 ได้พิจารณาคำบรรยายเฉพาะที่มีความถี่อย่างน้อย 7 ครั้ง และจัดตามหมวดหมู่ 5 หมวด ได้เพียง 4 หมวด เรียงลำดับตามปริมาณความถี่คำบรรยายในแต่ละหมวดได้แก่ หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) หมวดการตัดสินใจ (Judgment) หมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) และหมวดบรรยากาศ (Atmosphere) ดังมีรายละเอียดตามตาราง 5-6 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิตี 06 ตึกแถวทึบตัน

ตาราง 5-6 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิตี 06 ตึกแถวทึบตัน

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
กายภาพที่ปรากฏ	129	รูปแบบอาคาร	51	ยุคสมัย	22	โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาศเก่าๆ	10
						สมัยใหม่/ ทันสมัย/ รูปแบบใหม่/ ปัจจุบัน	7
						ลักษณะความเรียบง่าย	9
		ลักษณะอาคาร	27	ลักษณะมวลอาคาร	27	ทึบ/ ไม่โปร่ง/ อากาศไม่ถ่ายเท	26
		การจัดองค์ประกอบ	17	ลักษณะที่ว่าง	11	โล่ง/ ว่าง	7
การตัดสินใจ ความเห็น		ความงาม	28			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	14
						ไม่สวย/ ดูไม่ดี/ ไม่เก๋	14
						ความแปลก	20
สภาพทาง กายภาพ	47	สภาพอาคาร	33	อายุ	21	เก่า	21
		สภาพแวดล้อม	14	แสง/ ความสว่าง	10	มืด/ ควรเพิ่มแสงสว่าง/ ทึบแสง	10
บรรยากาศ	29					เงียบ/ ว่าง	10
						อึดอัด	8

จากตาราง 5-6 จะเห็นว่าภาพในมิตี 06 มีคำบรรยายในหมวดกายภาพที่ปรากฏ ได้แก่ สมัยใหม่ โบราณ เรียบง่าย ทึบ และ โล่ง โดยคำบรรยายว่าโบราณ และ สมัยใหม่ เป็นคำบรรยายใน

ในหมวดการตัดสินใจความเห็น ภาพอาคารในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า สวย ไม่สวย และ
 ธรรมดา คำบรรยายว่า สวย และ ไม่สวยต่างอยู่ในประเด็นความงาม โดยการได้รับคำบรรยายว่าสวย
 เนื่องมาจากรูปแบบอาคารที่เป็นแบบเรียบง่าย และได้รับคำบรรยายว่า ไม่สวยจากมวลอาคารที่ทึบ
 ดันและบรรยากาศของอาคารที่เงียบไม่มีการใช้งาน อย่างไรก็ตามเนื่องจากความถี่ของคำบรรยายว่า
 สวย และ ไม่สวย เท่ากัน (14) จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าคนรับรู้ภาพอาคารตึกแถวในมิตินี้แล้วตัดสิน
 ว่าสวย หรือ ไม่สวย แต่สามารถสรุปได้ว่าความงามเป็นประเด็นสำคัญหนึ่งที่คนตัดสินใจความเห็น
 จากการดูภาพ ส่วนคำบรรยายว่า ธรรมดา อยู่ในประเด็นความแปลกด้วยลักษณะอาคารในภาพใน
 มิตินี้ ที่เป็นอาคารปูนรูปแบบเรียบง่ายเป็นลักษณะที่เห็นได้ทุกๆ ไปในปัจจุบันจึงให้ความรู้สึก
 ว่า ธรรมดา

ในหมวดสภาพทางกายภาพ ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า เก่า และมีด คำบรรยายว่าเก่า
 เป็นคำบรรยายในประเด็นสภาพอาคาร ส่วนคำบรรยายว่ามีดเป็นคำบรรยายในประเด็น
 สภาพแวดล้อมของอาคาร โดยภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่าเก่า เนื่องจากมีลักษณะบางประการที่
 โดดเยี่ยงกับรูปแบบอาคารแบบเก่า เช่น การใช้หลังคาจั่ว และได้รับคำบรรยายว่ามีด เนื่องจากเป็น
 อาคารชั้นเดียวจึงทำให้มีร่มเงาในอาคารมาก

ในหมวดบรรยากาศ ได้รับคำบรรยายว่า เงียบร้าง และอึดอัด โดยภาพในมิตินี้ได้รับคำ
 บรรยายว่าสงบจากอาคารที่ไม่มีการใช้งาน และได้รับคำบรรยายว่าอึดอัดจากลักษณะอาคารที่ทึบ ทำ
 ให้อากาศถ่ายเทได้น้อย

เมื่อพิจารณาร่วมกันทั้งการรับรู้จากการวิเคราะห์คำบรรยายและจากลักษณะร่วมของภาพ
 ทำให้สามารถสรุปการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ 06 ได้ว่า เป็นอาคารคอนกรีตเก่า ดูเงียบร้าง

มิติ 07 ตึกแถวมีระเบียงลูกกรง (Mean = 2.91/ SD = 0.71)

ภาพในมิติ 07 ตึกแถวมีลูกกรงระเบียง มีทั้งหมด 3 ภาพ (ภาพ 5-7) และมีลักษณะร่วมของภาพได้แก่ การเป็นอาคาร 2 ชั้น มีการยื่นระเบียงชั้นสองต่อเนื่องเป็นแนวยาวด้านหน้าอาคาร โดยลักษณะระเบียงเป็นแบบมีลูกกรงระเบียงคือไม้ไผ่ระเบียงทึบและยื่นกันสาดได้แนวระเบียงคลุมทางเดินด้านหน้าอาคาร ซึ่งสำหรับลักษณะการยื่นระเบียงชั้นสองที่ต่อเนื่องเป็นแนวยาวนี้เป็นลักษณะที่ใช้กันมากสำหรับอาคารรูปแบบเก่าแบบอาคารเรือนร้านค้าสองชั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบโบราณ

ภาพ 5-7 มิติ 07 ตึกแถวมีระเบียงลูกกรง

สำหรับมิติ 07 พิจารณาคำบรรยายในการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีความถี่ไม่น้อยกว่า 7 และจัดตามหมวดหมู่ 5 หมวดเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ผลในเบื้องต้นแล้ว สามารถจัดได้ 4 หมวด ได้แก่ หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) ได้มีความถี่ของคำบรรยายสูงสุด หมวดการตัดสินใจเห็น (Judgment) มีความถี่ของคำบรรยายรองลงมา ถัดมาเป็นหมวดบรรยากาศ (Atmosphere) และหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) มีความถี่น้อยที่สุด รายละเอียดดังตาราง 5-7 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 07 ตึกแถวมีระเบียงลูกกรง ส่วนคำบรรยายในหมวดการใช้สอย (Function) มีความถี่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้จึงไม่นำมาพิจารณา

ตาราง 5-7 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 07 ตึกแถวมีระเบียงลูกกรง

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
ภาพถ่ายที่ปรากฏ	147	รูปแบบอาคาร	36	ยุคสมัย	21	โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาศเก่าๆ	10
		ลักษณะอาคาร	13	ลักษณะมวลอาคาร	13	ทึบ/ ไม่โปร่ง/ อาคารไม่ถ่ายเท	8
		เนื้อหา		องค์ประกอบอื่นโดยรอบ	25	สายไฟฟ้า	17
		การจัดองค์ประกอบ	29	ความเป็นระเบียบ	11	ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง	8
				ลักษณะที่ว่าง	16	แออัด/ แน่น/ คัดค้านมากเกินไป	8
						โล่ง/ ว่าง	8
การตัดสินใจเห็น	102	ความงาม	51			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	45
		ความเหมาะสม	19			ดี/ ใช้ได้/ OK/ เหมาะสม	10
						ปานกลาง/ ก็ดี/ พอใช้	7
		ความแปลก	15			ธรรมดา/ น่าเบื่อ/ จืดๆ/ ไม่มีอะไรพิเศษ	12
		เสน่ห์	12			น่าอยู่/ น่าเข้า/ บรรยากาศดี/ มีเสน่ห์	10
บรรยากาศ	31					อึดอัด	7
สภาพทาง	30	สภาพอาคาร	25	อายุ	11	เก่า	11

จากตาราง 5-7 คำบรรยายในหมวดภาพถ่ายที่ปรากฏของภาพในมิติ 07 ได้แก่ โบราณ ทึบ สายไฟฟ้า ไม่เป็นระเบียบ แออัด และ โล่ง คำบรรยายว่า โบราณอยู่ในประเด็นรูปแบบอาคาร ด้วยอาคารในมิติมีการใช้หลังคาจั่วซึ่งเป็นลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบเก่าจึงได้รับคำบรรยายว่าโบราณ คำบรรยายว่าทึบอยู่ในประเด็นลักษณะอาคาร ที่ได้รับคำบรรยายว่าทึบเนื่องจากการปิด ประตูและหน้าต่างด้านหน้าอาคารทำให้ดูไม่มีช่องเปิดทำให้มวลอาคารดูทึบ นอกจากนั้นยังได้รับคำบรรยายว่าสายไฟฟ้าซึ่งอยู่ในประเด็นเนื้อหาโดยเป็นองค์ประกอบที่เห็นได้ชัด ได้รับคำบรรยายว่าไม่เป็นระเบียบซึ่งอยู่ในประเด็นการจัดองค์ประกอบเนื่องจากมีป้ายโฆษณาและสายไฟฟ้าด้านหน้าอาคาร ได้รับคำบรรยายว่าแออัด และ โล่ง ซึ่งคำบรรยายทั้งสองอยู่ในประเด็นการจัดองค์ประกอบ โดยเป็นการจัดองค์ประกอบของที่ว่าง โดยที่ได้รับความถี่ว่าแออัดมาจากภาพบางภาพมีป้ายโฆษณามาก และได้รับความถี่ว่าโล่งเนื่องจากภาพบางภาพไม่มีป้ายโฆษณา และเนื่องจากคำบรรยายทั้งคำว่าแออัด และ โล่งมีความถี่เท่ากัน (8) จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าประชาชนรับรู้ภาพในมิตินี้ว่าแออัด หรือ โล่ง

ในหมวดการตัดสินใจเห็น คำบรรยายภาพที่ได้รับ ได้แก่ สวย ดี และปานกลาง ธรรมดา และ น่าอยู่ คำบรรยายว่าสวยอยู่ในประเด็นความงาม คำบรรยายว่า ดี และ ปานกลาง เป็นคำบรรยายในประเด็นความเหมาะสม คำบรรยายว่าธรรมดาอยู่ในประเด็นความแปลก และ คำบรรยายว่าน่าอยู่เป็นคำบรรยายในประเด็นเสน่ห์ โดยภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า สวย ดี และน่าอยู่ จากอาคารในภาพที่มีรูปแบบอาคารแบบโบราณ และได้รับความถี่ว่า ปานกลาง และ ธรรมดาจากรูปแบบอาคารที่มีอยู่โดยทั่วไป อย่างไรก็ตามความถี่ของคำบรรยายว่าดี และ ปานกลาง ใกล้เคียงกัน (10

ในหมวดบรรยากาศ ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า อืดอาด การที่ภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่าอืดอาดเป็นเพราะลักษณะมวลอาคารที่ทึบจากการปิดหน้าต่าง และในหมวดสภาพทางกายภาพ มีคำบรรยายได้แก่ เก่า ซึ่งเป็นคำบรรยายที่อยู่ในประเด็นสภาพอาคาร ซึ่งอาจเกิดจากการใช้ลักษณะบางประการของรูปแบบเก่าทำให้เห็นว่าอาคารมีอายุ

เมื่อพิจารณาร่วมกันทั้งการรับรู้จากการวิเคราะห์คำบรรยายและจากลักษณะร่วมของภาพ ทำให้สามารถสรุปการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้ว่าเป็น อาคารเก่า 2 ชั้น รูปแบบโบราณ คือมีระเบียงลูกกรงชั้นสองเป็นแนวยาวตลอดด้านหน้าอาคาร ประชาชนจึงเห็นว่าสวย น่าอยู่ แต่ก็เห็นว่าเป็นรูปแบบที่ธรรมดา โดยปัจจัยการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้แก่ จำนวนชั้นอาคาร (2ชั้น) รูปแบบอาคารเก่า-ใหม่ (เก่า โบราณ) องค์ประกอบอาคาร (ระเบียงลูกกรงชั้นสอง)

มิตินี้ 08 ตึกแถวสีส้มสะอาดตา (Mean = 2.61/ SD = 0.72)

ภาพในมิตินี้ 08 มีจำนวนทั้งหมด 3 ภาพ (ภาพ 5-8) และมีลักษณะทางกายภาพร่วมกันได้แก่ การใช้สีส้มที่ค่อนข้างที่มีการตัดกันของสีมาก ได้แก่ สีเหลืองสดกับสีฟ้าสดในภาพแรก สีเขียวกับสีขาวในภาพที่สอง และสีเขียวกับสีม่วงคล้ำในภาพที่สาม ตามลำดับของภาพในมิตินี้ ทำให้ดูโดดเด่น

ภาพ 5-8 มิตินี้ 08 ตึกแถวสีส้มสะอาดตา

ในการวิเคราะห์คำบรรยายที่ภาพในมิตินี้ 08 ได้รับ ได้พิจารณาเฉพาะคำบรรยายที่มีความถี่ไม่น้อยกว่า 7 ครั้ง และจัดคำบรรยายตามหมวดหมู่ 5 หมวด ได้แก่ กายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) ที่มีความถี่ของคำบรรยายรวมกันในหมวดสูงที่สุด รองลงมาคือหมวดการตัดสินใจ (Judgment) ถัดไปคือหมวดบรรยากาศ (Atmosphere) และหมวดการใช้สอย (Function) ตามลำดับ และหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) ที่มีความถี่ของคำบรรยายต่ำสุด ดัง

ตาราง 5-8 การจัดคำบรรยายและความถี่ของคำบรรยายของภาพในมิติ 08 ตึกแถวสี่ชั้น สะดุดตา

หมวด	ความถี่	ประเด็น	ความถี่	ประเด็นย่อย	ความถี่	คำบรรยาย	ความถี่
กายภาพที่ปรากฏ	140	สี	45	ระบุสี	13	มีสี/ สีสิ้น	9
				ลักษณะสี	17	สดใส/ ดูฉลาด	12
				การประเมิน	15	สีไม่สวย/ สีไม่เหมาะ/ ควรปรับปรุง	8
		Organization	25	ความเป็นระเบียบ	14	ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง	10
		รูปแบบอาคาร	16	ยุคสมัย	10	โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาศเก่าๆ	7
ลักษณะอาคาร	13	ลักษณะมวลอาคาร	13	ทึบ/ ไม่โปร่ง/ อากาศไม่ถ่ายเท	8		
การตัดสินใจเห็น	102	ความงาม	46			สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋	36
						ไม่สวย/ ดูไม่ดี/ ไม่เก๋	10
		เสน่ห์	20			น่าอยู่/ น่าเข้า/ บรรยากาศดี/ มีเสน่ห์	19
ความเหมาะสม	20			ปานกลาง/ ก็ดี/ พอใช้/ เหมาะสม	9		
						ดี/ ใช้ได้/ OK	8
บรรยากาศ	40					โดดเด่น/ ดึงดูดสายตา/ สะดุดตา	11
การใช้สอย	26	การใช้สอยอาคาร	19	ร้านค้า	10	ร้านค้า/ พาณิชย์	8
สภาพทางกายภาพ	16	สภาพอาคาร	13	อายุ	8	เก่า	7

จากตาราง 5-8 คำบรรยายในหมวดกายภาพที่ปรากฏที่ภาพในมิติ 05 ได้รับ ได้แก่ สีสิ้น สดใส สีไม่สวย ไม่เป็นระเบียบ โบราณ และทึบ โดยได้รับคำบรรยายว่า สีสิ้น สดใส และ สีไม่สวย ซึ่งล้วนเป็นคำบรรยายในประเด็นเรื่องสี จากการใช้สีของอาคารในภาพที่มีความสดใส และมีการใช้สีที่ตัดกันมาก จึงได้รับคำบรรยายว่าสีไม่สวย นอกจากนั้นยังได้รับคำบรรยายว่าไม่เป็นระเบียบซึ่งอยู่ในประเด็นการจัดองค์ประกอบเนื่องจากมีองค์ประกอบภาพอื่นๆ ด้านหน้าอาคาร ได้แก่ ป้าย โฆษณา รถยนต์ โต๊ะ เก้าอี้และสายไฟฟ้า ได้รับคำบรรยายว่าโบราณในประเด็นรูปแบบอาคารอาคารในมิติมีการใช้หลังคาจั่วซึ่งเป็นลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบเก่า และได้รับคำบรรยายว่าทึบเนื่องจากการปิดหน้าต่างด้านหน้าอาคารทำให้ดูไม่มีช่องเปิดทำให้มวลอาคารดูทึบ

ในหมวดการตัดสินใจเห็น มีคำบรรยายได้แก่ สวย ไม่สวย น่าอยู่ ปานกลาง และ ดี คำบรรยายว่าสวย และ ไม่สวย เป็นคำบรรยายในประเด็นความงาม คำบรรยายว่าน่าอยู่ เป็นคำบรรยายในประเด็นเสน่ห์ และคำบรรยายว่า ปานกลาง และ ดี เป็นคำบรรยายในประเด็นความเหมาะสม โดยภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า สวย น่าอยู่ และ ดี จากการใช้สีสิ้นสดใส ดูฉลาด ทำให้อาคารดูโดดเด่น นอกจากนั้นได้รับคำบรรยายว่า ไม่สวย และ ปานกลาง จากการใช้สีสิ้นที่ดูฉลาดกับอาคารรูปแบบโบราณ หากแต่ความถี่ของคำบรรยายว่า สวย มากกว่าความถี่ของคำบรรยายว่าไม่สวย (36 และ 10 ตามลำดับ) จึงสรุปได้ว่าประชาชนตัดสินใจเห็นต่อภาพอาคารในมิตินี้ว่าสวย แต่สำหรับ

สำหรับหมวดบรรยากาศ ได้รับคำบรรยายว่า โดดเด่น โดยภาพในมิตินี้ได้รับคำบรรยายว่า โดดเด่นจาก การใช้สีที่สดใส ตัดกันชัดเจนของอาคารในภาพที่ทำให้อาคารมีความโดดเด่นแตกต่างจากอาคารทั่วไป

ในหมวดสภาพทางกายภาพ ภาพในมิติ 08 ได้รับคำบรรยายว่า เก่า ซึ่งเป็นคำบรรยายในประเด็นสภาพอาคาร ทั้งนี้เพราะภาพอาคารในมิตินี้เป็นอาคารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบเก่า ได้แก่ การใช้หลังคาจั่วโดยหันสันจั่วขนานกับถนน

สามารถสรุปการรับรู้ของประชาชนจากทั้งส่วนลักษณะร่วมทางกายภาพของภาพและส่วนคำบรรยายภาพได้ โดยสรุปได้เป็นเช่นเดียวกับการรับรู้ที่วิเคราะห์เฉพาะจากคำบรรยายภาพ ดังนี้ ร้านเก่า ใช้สีส้มที่มีการตัดกันของสีมากจึงดูโดดเด่น และ โดดเด่นทำให้น่าอยู่ แต่ดูรกจากองค์ประกอบด้านหน้าอาคาร โดยปัจจัยการรับรู้ของประชาชนต่อภาพในมิตินี้ ได้แก่ การใช้สอยอาคาร (ร้านค้า) อายุอาคาร (เก่า) การใช้สี (สี สีส้ม) ลักษณะของสี (จุดเด่น สดใส) การจัดองค์ประกอบ (รก ไม่เป็นระเบียบ)

สรุปการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถว

เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมของอาคารที่ประชาชนรับรู้จากภาพในแต่ละมิติประกอบกับผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาแล้ว สามารถสรุปลักษณะต่างๆที่ประชาชนรับรู้ทั้งหมด (ทุกมิติ) ได้ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวในเชิงใหม่ในภาพรวม ว่าในแต่ละหมวดมีปัจจัยการรับรู้อะไร โดยจัดเป็นหมวดในลักษณะเดียวกับการวิเคราะห์เนื้อหา ได้ดังนี้ 1) หมวดกายภาพที่ปรากฏ 2) หมวดสภาพ 3) หมวดการใช้สอย และ 4) หมวดบรรยากาศ ส่วนการตัดสินใจเห็นของประชาชนไม่ใช่ปัจจัยในการรับรู้อาคารตึกแถว แต่เป็นสิ่งที่ประชาชนแสดงความคิดเห็นเมื่อได้รับรู้อาคารตึกแถว โดยมีรายละเอียดของปัจจัยที่ทำให้ประชาชนรับรู้ในแต่ละหมวด ดังนี้

- 1) ปัจจัยหมวดกายภาพที่ปรากฏ ได้แก่ รูปแบบอาคาร โบราณ-ทันสมัย รูปแบบอาคารแบบเรียบง่าย ขนาดอาคาร จำนวนชั้นอาคาร ลักษณะความทึบของมวลอาคาร สี ลักษณะของสี วัสดุ องค์ประกอบอาคาร องค์ประกอบโดยรอบอาคาร ความเป็นระเบียบในการจัดองค์ประกอบ และลักษณะของที่ว่าง
- 2) ปัจจัยหมวดสภาพอาคาร ได้แก่ อายุอาคาร สภาพอาคาร ความสะอาด แสงและ ความสว่าง และอุณหภูมิ

- 3) ปัจจัยหมวดการใช้สอย ได้แก่ การใช้สอยอาคาร
- 4) ปัจจัยหมวดบรรยากาศ ได้แก่ ลักษณะร้าย ความร่มรื่น ความโดดเด่น

นอกจากนั้นประชาชนยังแสดงความเห็นจากการรับรู้อาคารตึกแถวในประเด็น เสน่ห์ ความงาม ความเหมาะสม ความแปลก และความเข้ากันของตัวอาคาร

จากผลการศึกษาเรื่องการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวในเชียงใหม่ กล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้ตึกแถวเป็น 8 มิติซึ่งมีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกันและประชาชนรับรู้ลักษณะเหล่านี้ด้วยปัจจัยที่แตกต่างกันไปในแต่ละมิติ แต่ในทุกมิติประชาชนจะรับรู้ในหมวดกายภาพที่ปรากฏ การตัดสินใจความเห็น และสภาพอาคาร แต่จะรับรู้ในหมวดกายภาพที่ปรากฏมากที่สุด ที่สำคัญยังพบว่าประชาชนสามารถรับรู้ความแตกต่างของรูปแบบอาคาร (Style) ได้ และสามารถระบุด้วยคำบรรยายที่แสดงลักษณะของรูปแบบอาคารนั้นได้ ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อ 5.1.2) การศึกษาการรับรู้รูปแบบ (Style) อาคารตึกแถว

5.1.2 การรับรู้รูปแบบ (Style) ของอาคารตึกแถว

เมื่อพิจารณาเฉพาะเรื่องรูปแบบอาคาร (Style) โดยเลือกพิจารณาเฉพาะลักษณะที่ประชาชนรับรู้ที่เป็นปัจจัยต่อการรับรู้รูปแบบอาคาร (Style) ของอาคารตึกแถว กล่าวคือเป็นลักษณะที่ประชาชนสามารถรับรู้ได้และทำให้รับรู้ไปถึงรูปแบบอาคาร ด้วยการเลือกพิจารณาเฉพาะมิติการรับรู้ที่ประชาชนรับรู้ในเรื่องรูปแบบอาคาร ดังแสดงในตาราง 5-9 ลักษณะต่างๆ ที่ประชาชนรับรู้และเป็นปัจจัยในการรับรู้รูปแบบอาคาร (Style)

ตาราง 5-9 ลักษณะต่างๆ ที่ประชาชนรับรู้และเป็นปัจจัยในการรับรู้รูปแบบอาคาร (Style)

หมวด	ประเด็น	มิติ 01 ตึกแถวใหม่- ทันสมัย	มิติ 02 บ้านไม้ โบราณ	มิติ 03 ตึกแถวแบบ ยุคโมเดิร์น	มิติ 04 ร้านค้าโบราณ	มิติ 05 การตกแต่งด้วย ลวดลายฉลุและ ลายประดับ	มิติ 07 ตึกแถวมีระเบียง ลูกกรง
กายภาพที่ ปรากฏ	รูปแบบ (ตามยุคสมัย)	ทันสมัย	โบราณ	โมเดิร์น	โบราณ	โบราณ	โบราณ
	รูปแบบ (ความเรียบง่าย)			เรียบ			
	ขนาด	ใหญ่			เล็ก		
	จำนวนชั้น อาคาร	3 ชั้น			1 ชั้น		2 ชั้น
	สี	สีวัสดุ (ทาสี/ กระฉก)	สีวัสดุ/ สี ของวัสดุ (ไม้)				
	วัสดุ	กระฉก/ วัสดุ ผิวมัน/ ปูน/ คอนกรีต	ไม้	ปูน/ คอนกรีต			
	เนื้อหา (องค์ประกอบ อาคาร)		หลังคาจั่ว/ ปั้นหยา		หลังคาจั่ว/ปั้นหยา มี แนวสันหลังคา ขนานกับถนนและ ยื่นชายคามาคลุม ด้านหน้าอาคาร	หลังคาจั่ว/ ปั้นหยา มีลวดลาย ฉลุ/ ลายปูนปั้น ประดับ	ระเบียงลูกกรงชั้น สองที่ยื่นเป็นแนว ยาวตลอดอาคาร
สภาพทาง กายภาพ	แสงและความ สว่าง				เงามืดด้านในอาคาร จากชายคาด้านหน้า		
	อายุอาคาร	ใหม่	เก่า	เก่า	เก่า	เก่า	เก่า
การใช้ สอย	ประเภทเฉพาะ ของอาคาร	ตึก					

จากตาราง 5-9 สามารถสรุปรูปแบบอาคารที่ประชาชนรับรู้ได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบสมัยใหม่ 2) รูปแบบโบราณ และ 3) รูปแบบโมเดิร์น สามารถอธิบายได้ตามรูปแบบการรับรู้หรือเกณฑ์ที่ประชาชนใช้ในการจำแนกอาคารเป็นรูปแบบต่างๆ ได้ดังนี้

รูปแบบทันสมัย

พิจารณารูปแบบนี้จากมิติ 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย โดยมีลักษณะที่ประชาชนรับรู้ได้แก่ เป็นอาคารที่ดูใหม่และสะอาดเรียบร้อยซึ่งเกิดจากอาคารสร้างขึ้นใหม่หรือเกิดจากการบำรุงรักษาให้ดูใหม่ก็ได้ ขนาดของอาคารที่ใหญ่คือมีจำนวนชั้นตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไปการใช้สีทาหรือสีของวัสดุที่ให้ความรู้สึกว่าเป็นสีสังเคราะห์ เช่น สีของกระฉก หรือสีของวัสดุกรุผนังมีความมันวาว ไม่ใช่สีธรรมชาติเช่น สีของไม้

รูปแบบโบราณ

ลักษณะทางกายภาพที่เป็นลักษณะพื้นฐานที่สุดที่ประชาชนจะรับรู้ว่าเป็นรูปแบบโบราณคือ การใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยา (พิจารณาจากมิติ 02 มิติ 04 และมิติ 05) นอกจากนี้ประชาชนยังรับรู้รูปแบบย่อยของรูปแบบโบราณด้วย ได้แก่ รูปแบบบ้านโบราณ (พิจารณาจากมิติ 02 บ้านไม้โบราณ) และรูปแบบร้านโบราณ (พิจารณาจากมิติ 04 ร้านค้าโบราณ) นอกเหนือจากลักษณะพื้นฐานและรูปแบบย่อยแล้วยังมีลักษณะบางประการที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบโบราณ โดยรับรู้เป็นลักษณะเฉพาะ ได้แก่ การตกแต่งชายคาด้วยลายฉลุและลายประดับ (พิจารณาจากมิติ 05 การตกแต่งด้วยลวดลายฉลุและลายประดับ) และ การใช้ระเบียงลูกกรงชั้นสองของอาคาร (พิจารณาจากมิติ 07 ตึกแถวมีลูกกรงระเบียง) มีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะโบราณพื้นฐาน เป็นลักษณะที่ใช้ทั่วไปในอาคารรูปแบบโบราณที่ประชาชนรับรู้ได้ ได้แก่ การใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยา โดยเฉพาะในลักษณะที่แนวสันหลังคาขนานกับแนวดถนน และความเก่าของอาคาร นั่นคืออาคารเก่าเป็นลักษณะที่ทำให้คนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบโบราณ

กลุ่มลักษณะที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบย่อยจากรูปแบบโบราณ เป็นกลุ่มลักษณะเพิ่มเติมจากลักษณะพื้นฐาน โดยประชาชนรับรู้ลักษณะบางประการประกอบกันเป็นรูปแบบเฉพาะ และเป็นรูปแบบย่อยจากรูปแบบโบราณ 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบบ้านโบราณ และรูปแบบร้านโบราณ

- รูปแบบบ้านโบราณ มีลักษณะที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบโบราณ ได้แก่ จำนวนชั้นอาคาร 2 ชั้น การใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยา การใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก หรือสีของไม้ที่อาจเกิดจากสีสังเคราะห์สีน้ำตาล
- รูปแบบร้านโบราณ ลักษณะที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบโบราณ ได้แก่ ขนาดอาคารเล็ก จำนวนชั้นอาคารชั้นเดียว การใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยา มีแนวสันหลังคาขนานกับถนนและยื่นชายคามาคู่คุด้านหน้าอาคาร การมีเงาไม้คูด้านในอาคารจากชายคาด้านหน้าอาคาร

ลักษณะโบราณที่เป็นลักษณะเฉพาะ ได้แก่ ลักษณะของอาคารสองชั้นที่ยื่นระเบียงลูกกรงที่ชั้นสองเป็นแนวยาวตลอดด้านหน้าอาคาร และลักษณะของการตกแต่งด้วยลายฉลุและปูนปั้นบริเวณขอบหลังคาจั่วหรือปั้นหยา ได้แก่ ชายคา และปั้นลม ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะเฉพาะกล่าวคือ หากมีลักษณะดังกล่าวประชาชนก็จะมีความโน้มที่จะรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่น หากใช้เพิ่มเติมจากลักษณะพื้นฐาน

รูปแบบยุคโมเดิร์น

ในที่นี้หมายถึงรูปแบบเฉพาะในยุคโมเดิร์นที่เป็นแบบเรียบๆ อาจมีการใช้แผงกันแดดหรือมีการตกแต่งรูปด้านหน้าอาคารด้วยลวดลายของแผงบังแดด ถึงแม้ประชาชนจะไม่ได้บรรยายว่าเป็นรูปแบบยุคโมเดิร์นแต่มิติที่แยกออกมาสามารถแสดงให้เห็นว่าเป็นรูปแบบเฉพาะ ดังพิจารณาได้จากมิติ 03 ตึกแถวแบบยุคโมเดิร์น ลักษณะของอาคารที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบยุคโมเดิร์นได้แก่รูปแบบอาคารที่เรียบๆ คือเป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูนเรียบ ลักษณะอาคารคล้ายกล่อง ทาสีขาวเป็นหลัก มีองค์ประกอบน้อยและไม่ซับซ้อน การใช้วัสดุหลักเป็นคอนกรีตหรือปูน ซึ่งให้ความรู้สึกที่บิดัน มีการจัดเส้นสายขององค์ประกอบด้านหน้าอาคาร (Facade) จากการใช้ครีบกั้นแดดหรือบล็อกโปรง ถึงแม้ว่าประชาชนจะรับรู้ภาพอาคารในมิตินี้ดูเก่าแต่ไม่เป็นความเก่าที่ทำให้รับรู้ว่าเป็นรูปแบบโบราณเช่นเดียวกับมิติอื่น แต่โดยเป็นความเก่าเนื่องจากสภาพทรุดโทรมและขาดการดูแล

สรุปรูปแบบอาคาร (Style) ที่ประชาชนรับรู้

จากรูปแบบอาคารที่ประชาชนรับรู้ ซึ่งได้แก่ รูปแบบสมัยใหม่ รูปแบบโบราณ และรูปแบบยุคโมเดิร์นนั้น พบว่า ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบดังกล่าวได้จากการรับรู้ลักษณะต่างๆ ทางกายภาพดังที่กล่าวไว้ข้างต้น หากแต่การรับรู้รูปแบบโบราณของประชาชนนั้น แม้จะสามารถจำแนกแยกย่อยออกมาเป็นรูปแบบเฉพาะ (รูปแบบบ้านโบราณ และกลุ่มรูปแบบร้านโบราณ) ได้ แต่ไม่อาจจำแนกเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมเฉพาะ เช่น รูปแบบที่ได้รับอิทธิพลจากจีน หรือแบบที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ได้อย่างเดียวกับที่ประชาชนสามารถรับรู้รูปแบบโมเดิร์นแยกจำเพาะออกมาจากรูปแบบสมัยใหม่ทั้งหมด

เมื่อพิจารณารูปแบบที่ประชาชนรับรู้ จะเห็นว่ารูปแบบบ้านโบราณมีลักษณะทางกายภาพที่ใกล้เคียงกับรูปแบบอาคารตึกแถวในเชียงใหม่แบบ “เรือนร้านค้าสองชั้น” ในลักษณะเดียวกันรูปแบบร้านโบราณมีลักษณะทางกายภาพที่ใกล้เคียงกับรูปแบบอาคารตึกแถวในเชียงใหม่แบบ “เฮือนแป” รูปแบบยุคโมเดิร์นก็มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบอาคารตึกแถวในเชียงใหม่แบบตึกแถว “ยุคโมเดิร์นช่วงแรก” ปนกับแบบ “ยุคโมเดิร์น” ในขณะที่รูปแบบสมัยใหม่มีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกับตึกแถวในเชียงใหม่หลายรูปแบบ เช่น “ตึกแถวองค์ประกอบต่างชาติ” “ตึกแถวผนังกระจก” “ตึกแถวเน้นลักษณะไทย” เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าลักษณะทางกายภาพของรูปแบบโบราณ อย่าง “เรือนร้านค้าสองชั้น” และ “เฮือนแป” เป็นรูปแบบเฉพาะที่สามารถสังเกตและจดจำได้ แต่ “ตึกแถวองค์ประกอบต่างชาติ” หรือ “ตึกแถวผนังกระจก” หรือ “ตึกแถวเน้นลักษณะไทย” ไม่มีลักษณะเฉพาะที่ประชาชนสามารถสังเกตหรือรับรู้ได้ ประชาชนจึงรับรู้รูปแบบเหล่านี้เป็นรูปแบบสมัยใหม่ที่มีหลายรูปแบบปะปนกัน ดังนั้น การบังคับใช้เทศบัญญัติดังที่ผ่านมาได้ทำให้เกิดอาคาร

นอกจากลักษณะของอาคารที่ประชาชนรับรู้ตามรูปแบบอาคาร (Style) แล้ว ยังมีลักษณะเฉพาะอื่นๆ ที่ประชาชนรับรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับรูปแบบอาคารอีกด้วย ได้แก่ การที่อาคารขนาดเล็กที่มีเพียงชั้นเดียวใช้คอนกรีตเป็นวัสดุหลัก และมีมวลอาคารที่บิดัน (พิจารณาจากมิติ 07 ตึกแถวที่บิดัน) และการใช้สีสันทัดกัน (พิจารณาจากมิติ 08 ตึกแถวสีส้มสะอาดตา) โดยลักษณะเหล่านี้ถือว่าเป็นลักษณะที่ประชาชนสามารถรับรู้ได้บนอาคารตึกแถว ดังนั้นการใช้ลักษณะเหล่านี้บนอาคารตึกแถวย่อมจะส่งผลให้ประชาชนรับรู้ได้เช่นกัน

สรุปได้ว่าประชาชนสามารถรับรู้รูปแบบเก่า-ใหม่ ของอาคารตึกแถวได้ มีรูปแบบที่รับรู้ทั้งหมด 3 รูปแบบหลักๆ ได้แก่ รูปแบบทันสมัย รูปแบบโบราณ และ รูปแบบยุคโมเดิร์น โดยแต่ละรูปแบบจะมีลักษณะทางกายภาพที่ประชาชนรับรู้หลายลักษณะประกอบกันและทำให้ประชาชนรับรู้เรื่องรูปแบบอาคาร แต่การรับรู้รูปแบบโบราณก็สามารถรับรู้เป็นรูปแบบย่อยลงไปได้อีก ได้แก่ รูปแบบบ้านโบราณ และรูปแบบร้านโบราณ อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าประชาชนไม่ได้รับรู้รูปแบบอาคารตึกแถวในลักษณะรูปแบบสถาปัตยกรรมเฉพาะอื่นๆ นอกเหนือจากรูปแบบยุคโมเดิร์น ซึ่งหมายถึงไม่ได้รับรู้รูปแบบพื้นถิ่นด้วย

5.2 ลักษณะพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบ

ในการศึกษาลักษณะพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบเพื่อศึกษาว่าลักษณะใดที่ประชาชนรับรู้และเป็นที่ชื่นชอบโดยเน้นไปที่การพิจารณาเรื่องรูปแบบ (Style) ของอาคาร และ 2) คำแนะนำสำหรับตึกแถวในเชียงใหม่ที่นำความเข้าใจเรื่องรูปแบบอาคารที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบมาสร้างเป็นคำแนะนำเพื่อให้การเสนอแนะให้บังคับใช้ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามจากประชาชน

5.2.1 การเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบ

จากการเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบที่ประชาชนมีต่อลักษณะทางกายภาพที่รับรู้ได้และความชื่นชอบระหว่างมิติทั้ง 8 แสดงได้ในตาราง 5 - 10 ที่แสดงค่าเฉลี่ยความชื่นชอบของแต่ละมิติ โดยเรียงจากมิติที่ได้รับความเฉลี่ยความชื่นชอบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด

ตาราง 5-10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชื่นชอบระหว่างมิติ

ลำดับ	มิติทางกายภาพ	รูปแบบอาคาร (Styleที่) ประชาชนรับรู้ได้	ค่าเฉลี่ยความ ชื่นชอบ	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1	มิติ 04 ร้านค้าโบราณ	รูปแบบโบราณ (รูปแบบร้านโบราณ)	3.29	0.71
2	มิติ 05 การตกแต่งด้วยลายฉลุและลายประดับ	รูปแบบโบราณ (ลักษณะเดียว)	3.19	0.74
3	มิติ 01 ตึกแถวใหม่-ทันสมัย	รูปแบบทันสมัย	3.15	0.72
4	มิติ 07 ตึกแถวมีระเบียงลูกกรง	รูปแบบโบราณ (ลักษณะเดียว)	2.91	0.71
5	มิติ 06 ตึกแถวที่บตัน	ไม่ใช่รูปแบบอาคาร	2.90	0.82
6	มิติ 02 บ้านไม้โบราณ	รูปแบบโบราณ (รูปแบบบ้านโบราณ)	2.86	0.73
7	มิติ 08 ตึกแถวสี่ชั้นสะอาดตา	ไม่ใช่รูปแบบอาคาร	2.61	0.72
8	มิติ 03 ตึกแถวแบบยุคโมเดิร์น	รูปแบบยุคโมเดิร์น	2.16	0.64

หมายเหตุ: ส่วนที่แรเงาเป็นส่วนที่ประชาชนรับรู้เรื่องรูปแบบอาคาร (Style)

จากตาราง 5 - 10 จะเห็นว่ามิติทางกายภาพแต่ละมิติมีลักษณะที่ประชาชนรับรู้ได้ถึงรูปแบบอาคาร (Style) ยกเว้นมิติ 06 ตึกแถวที่บตัน และมิติ 08 ตึกแถวสี่ชั้นสะอาดตา เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความชื่นชอบระหว่างรูปแบบอาคาร (เฉพาะแถวที่แรเงา) จะเห็นว่าประชาชนชื่นชอบกลุ่มลักษณะร้านโบราณในมิติ 04 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.29) ชอบลักษณะการตกแต่งด้วยลวดลายฉลุและลวดลายปูนปั้นในมิติ 05 รองลงมา (ค่าเฉลี่ย 3.19) ชอบรูปแบบทันสมัยในมิติ 01 (ค่าเฉลี่ย 3.15) ลักษณะอาคารสองชั้นมีระเบียงลูกกรง ในมิติ 07 (ค่าเฉลี่ย 2.91) กลุ่มลักษณะบ้านโบราณในมิติ 08 (ค่าเฉลี่ย 2.86) ลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ และชอบรูปแบบยุคโมเดิร์นในมิติ 03 น้อยที่สุด (2.16) ส่วนลักษณะเฉพาะอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับรูปแบบอาคาร (เฉพาะแถวที่ไม่แรเงา) พบว่าประชาชนชื่นชอบในเกณฑ์ปานกลาง โดยชื่นชอบลักษณะอาคารขนาดเล็กชั้นเดียวที่ใช้คอนกรีตเป็นวัสดุหลักและดูที่บตันในมิติ 06 (ค่าเฉลี่ย 2.90) มากกว่าลักษณะการใช้สี่ชั้นตัดกันจุดขาดในมิติ 08 (ค่าเฉลี่ย 2.61)

หากเปรียบเทียบระดับความชื่นชอบต่อรูปแบบอาคาร (Style) ทั้ง 3 รูปแบบที่ประชาชนรับรู้ได้ (รูปแบบทันสมัย รูปแบบโบราณ และรูปแบบยุคโมเดิร์น) ในภาพรวมจะพบว่าประชาชนชื่นชอบรูปแบบโบราณมากที่สุด ชอบรูปแบบทันสมัยรองลงมา และชอบรูปแบบยุคโมเดิร์นน้อยที่สุด แสดงว่าภาพรวมของรูปแบบโบราณถือว่าเป็นรูปแบบที่ประชาชนชื่นชอบเมื่อนำมาใช้กับอาคารประเภทตึกแถว ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่ารูปแบบโบราณให้ความรู้สึกผูกพันกับคนมากกว่าด้วยขนาดอาคารที่ค่อนข้างเล็ก และเกี่ยวข้องกับเมืองเชียงใหม่มากกว่ารูปแบบอื่น ที่ประชาชนชื่นชอบรูปแบบทันสมัยก็เป็นเพราะลักษณะที่ดูใหม่ สะอาด และเรียบร้อย ซึ่งเกิดจากวัสดุและสีที่ใช้ทำที่ทำให้ดูใหม่ อีกทั้งยังบำรุงรักษาได้ง่าย จึงทำให้ดูใหม่อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังทำให้รู้สึกทันสมัยด้วยส่วนรูปแบบยุคโมเดิร์นได้รับความชื่นชอบน้อยที่สุดเป็นเพราะรูปแบบดังกล่าวใช้คอนกรีตหรือปูนเป็นวัสดุหลักอีกทั้งยังใช้ลักษณะเรียบๆ คล้ายกล่องทำให้ดูที่บตันได้ง่าย อีกทั้งรูปแบบดังกล่าวยังมี

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชื่นชอบเฉพาะรูปแบบโบราณ (มิติ 04 มิติ 05 มิติ 07 และ มิติ 02) จะเห็นว่ารูปแบบร้านโบราณได้รับความชื่นชอบมากที่สุด ลักษณะการตกแต่งด้วยลวดลายฉลุและลวดลายปูนปั้นรองลงมา ส่วนลักษณะอาคารสองชั้นมีระเบียบลูกกรงได้รับความชื่นชอบลดลงมาโดยและได้รับค่าเฉลี่ยความชื่นชอบในระดับปานกลาง (2.91) กล่าวได้ว่ารูปแบบร้านโบราณที่เป็นร้านค้าชั้นเดียวมีหลังคาจั่วขนานกับแนวดนและยื่นชายคาคลุมด้านหน้าทำให้เกิดร่มเงาขึ้นด้านหน้าอาคารและในอาคาร จึงสร้างเป็นพื้นที่ที่ไม่ร้อนเหมาะกับการเดิน นั่ง หรือใช้เวลาต่างๆ ได้ ประกอบกับมีโต๊ะเก้าอี้จัดเป็นพื้นที่นั่ง จึงทำให้ได้รับความชื่นชอบมากที่สุด อีกทั้งในมิติร้านโบราณนี้ยังมีการประดับด้านหน้าอาคารด้วยกระถางต้นไม้เป็นจุดจึงสร้างบรรยากาศร่มรื่น (ดังมีรายละเอียดในเนื้อหามิติ 04 ในหัวข้อ 5.1) ทำให้เป็นที่ชื่นชอบมากยิ่งขึ้น ส่วนลักษณะการตกแต่งด้วยลวดลายฉลุและลวดลายปูนปั้นก็เป็นที่ชื่นชอบเช่นกันเนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากอาคารทั่วไป แต่การนำไปใช้กับลักษณะบางประการ เช่น ใช้ลวดลายฉลุกับหลังคาซ้อนชั้นหรือลวดลายปูนปั้นกับอาคารปูน อาจส่งผลให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นอาคารเกี่ยวกับศาสนา (ดังมีรายละเอียดในเนื้อหามิติ 05 ในหัวข้อ 5.1) สำหรับลักษณะอาคารสองชั้นมีระเบียบถึงแม้ว่าจะเป็นรูปแบบโบราณแต่ประชาชนเห็นว่าเป็นรูปแบบธรรมดาจึงได้รับความชื่นชอบปานกลาง (ดังมีรายละเอียดในเนื้อหามิติ 07 ในหัวข้อ 5.1) และกลุ่มลักษณะบ้านโบราณนั้นประชาชนชื่นชอบน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับรูปแบบโบราณลักษณะอื่น เป็นเพราะว่าสภาพอาคารทรุดโทรม

สำหรับรูปแบบสมัยใหม่เป็นรูปแบบที่ประชาชนชื่นชอบเช่นกันแต่ชื่นชอบน้อยกว่ารูปแบบโบราณ ทั้งนี้ที่ประชาชนชื่นชอบรูปแบบสมัยใหม่เป็นเพราะรูปแบบสมัยใหม่ที่ใช้สีสังเคราะห์หรือวัสดุสังเคราะห์ทำให้รู้สึกว่ามีใหม่และดูแลรักษาดีกว่าลักษณะการใช้สีวัสดุไม้ของมิติบ้านไม้โบราณ

จากการเปรียบเทียบรูปแบบอาคารที่ประชาชนรับรู้ สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนชื่นชอบรูปแบบโบราณมากที่สุด ชอบรูปแบบทันสมัยรองลงมา และชอบรูปแบบยุคโมเดิร์นน้อยที่สุด นอกจากนี้ในรูปแบบโบราณประชาชนยังชื่นชอบรูปแบบร้านโบราณมากที่สุด

ทั้งนี้สามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบ ได้แก่ รูปแบบอาคาร (Style) (ประชาชนชื่นชอบรูปแบบโบราณมากที่สุด รูปแบบทันสมัยรองลงมา และรูปแบบยุคโมเดิร์นน้อยที่สุด) การบำรุงรักษาอาคาร (ประชาชนชื่นชอบลักษณะใหม่ และไม่ชื่นชอบลักษณะโทรม) ลักษณะมวลอาคาร (ประชาชนไม่ชอบมวลอาคารลักษณะทึบตัน) การจัดองค์ประกอบ (ประชาชนชื่นชอบการจัดองค์ประกอบลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่ชื่นชอบการจัดองค์ประกอบลักษณะที่รก)

5.2.2 คำแนะนำสำหรับตึกแถวในเชียงใหม่

ตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้คือการค้นหาลักษณะที่มีในอาคารตึกแถวที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่น และศึกษาว่าลักษณะดังกล่าวเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนหรือไม่ แต่จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนไม่ได้รับรู้รูปแบบ “พื้นถิ่น” บนอาคารตึกแถวในลักษณะที่จะสามารถระบุชื่อได้ถูกต้องตรงตัว ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนรับรู้รูปแบบอาคารในลักษณะรูปแบบเก่า-ใหม่ เพราะเป็นสิ่งที่รับรู้และเข้าใจได้ง่ายกว่า และรูปแบบ “พื้นถิ่น” อาจไม่ใช่ประเด็นทั่วไปที่ประชาชนจะมีความรู้หรือความเข้าใจมากเพียงพอบรรยายได้เช่นเดียวกับความโบราณ-ทันสมัย เพราะแม้แต่รูปแบบอาคาร “พื้นถิ่น” หรือ “ท้องถิ่น” ในเชียงใหม่ก็มีความหลากหลายยากจะระบุได้อย่างแน่นอนว่าลักษณะอย่างไรจึงจะเป็นรูปแบบ “พื้นถิ่น” อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ในรูปแบบอาคารที่ประชาชนรับรู้ทั้งหมด รูปแบบอาคารที่มีลักษณะทางกายภาพที่ประชาชนรับรู้ได้และใกล้เคียงกับรูปแบบพื้นถิ่นมากที่สุดคือ รูปแบบโบราณ ทั้งนี้รูปแบบโบราณที่ประชาชนรับรู้ย่อมรวมไปถึงรูปแบบอาคารที่มีขึ้นในเชียงใหม่ในยุคสมัยหนึ่งซึ่งพอจะกล่าวได้ว่ามีความเป็น “ท้องถิ่น” หรือ “พื้นถิ่น” และย่อมมีความเป็นพื้นถิ่นมากกว่ารูปแบบทันสมัยหรือรูปแบบโมเดิร์นที่มีความเป็นสากลมากกว่า ดังนั้นในการสร้างคำแนะนำเพื่อให้สามารถใช้ลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวในการศึกษานี้จึงได้เลือกใช้แนวทางในการสร้างคำแนะนำ โดยอ้างอิงรูปแบบโบราณที่ประชาชนรับรู้ได้ทดแทนรูปแบบพื้นถิ่น นอกจากนั้นยังสร้างคำแนะนำสำหรับอาคารประเภทตึกแถวต่างๆ ไปด้วย จึงแบ่งคำแนะนำออกเป็นกรณีต่างๆ 3 กรณี ได้แก่ 1) คำแนะนำสำหรับออกแบบอาคารตึกแถวให้มีรูปแบบพื้นถิ่น (ซึ่งใช้รูปแบบโบราณทดแทน) สามารถนำไปใช้กับการออกแบบอาคารใหม่ 2) คำแนะนำสำหรับปรับปรุงอาคารที่มีอยู่แล้วและมีลักษณะเฉพาะ และ 3) คำแนะนำต่างๆ ไปสำหรับปรับปรุงอาคารตึกแถวโดยรวม โดยมีรายละเอียดในแต่ละกรณีดังนี้

คำแนะนำสำหรับออกแบบอาคารตึกแถวให้มีรูปแบบพื้นถิ่น

ในกรณีนี้เป็นคำแนะนำลักษณะกายภาพบางประการสำหรับใช้ในอาคารตึกแถวโดยเน้นให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่นเป็นหลัก ดังนั้นจึงสามารถนำไปปรับใช้กับอาคารที่สร้างใหม่ได้ อย่างไรก็ตามในการเสนอคำแนะนำนี้นำเสนอเป็นข้อๆ และมีลำดับของข้อเสนอนี้ได้เรียงตามลำดับของมิติการรับรู้ของประชาชน โดยลำดับต้นเป็นลำดับของมิติที่จำแนกออกมาได้ก่อน ดังนั้น ลำดับต้นของคำแนะนำจะมีผลต่อการรับรู้ความเป็นพื้นถิ่นมากกว่าคำแนะนำในข้อท้าย

- การใช้หลังคาทรงจั่วหรือปั้นหยา และเป็นหลังคาที่มีความชัน เพราะจะทำให้มองเห็น ฝืนหลังคาได้และทำให้รับรู้ว่าเป็นหลังคาจั่วหรือปั้นหยา
- ขนาดอาคารที่เล็ก โดยเฉพาะเป็นอาคารชั้นเดียวจะทำให้รับรู้ว่าเป็นพื้นดินมากกว่า อาคารขนาดใหญ่
- การใช้สีไม้ธรรมชาติ กล่าวคือ การใช้สีของวัสดุไม้ ซึ่งอาจเกิดจากการใช้วัสดุไม้ที่จะ ช่วยรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นดิน หรือแม้แต่การใช้สีน้ำตาลมึนๆ ที่เป็นใกล้เคียงกับสี ธรรมชาติของไม้ก็ช่วยให้รับรู้ในลักษณะเดียวกันกับสีไม้ธรรมชาติได้
- การยื่นชายคาจากจั่วหรือปั้นหยาคลุมด้านหน้าอาคาร ให้เกิดเป็นเงามืดด้านหน้าและด้าน ในอาคาร และให้ส่วนของอาคารด้านหน้าที่อยู่ใต้ชายคา ได้แก่ ผนังด้านหน้าอาคาร หรือ ประตูทางเข้าอาคาร มีลักษณะโปร่ง ไม่ทึบตัน เพื่อให้สามารถเห็นเงามืดด้านในจาก ภายนอกได้ นอกจากนี้การเป็นอาคารชั้นเดียวหรืออาคารที่ไม่สูง จะช่วยให้รับรู้ ปรากฏการณ์เงามืดนี้ได้มากขึ้น
- การใช้ลายฉลุหรือลายปูนปั้นประดับอาคาร โดยเฉพาะลายฉลุที่เล็กละเอียดติดกันเป็น แฉกโดยใช้ประดับตามชายคา ช่องลม หรือราวระเบียง ส่วนลายปูนนั้นใช้ประดับผนัง ด้านหน้าอาคาร
- การยื่นระเบียงชั้นสองของอาคารยาวต่อเนื่องด้านหน้าอาคาร โดยเฉพาะในอาคารสอง ชั้น โดยใช้เป็นระเบียงลูกกรง

คำแนะนำในกรณีนี้มีบางส่วนที่ใกล้เคียงกับข้อบังคับเดิมของเทศบัญญัติ ได้แก่ การใช้ หลังคาและการใช้ลายฉลุ แต่สำหรับคำแนะนำจากการศึกษานี้จะเป็นคำแนะนำลักษณะต่างๆ ไป มากกว่า กล่าวคือไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าต้องมียอดค้ำประกอบที่ใช้ประดับอาคารเฉพาะ เช่น กาแล หรือ จีงเช่นเดียวกับที่เทศบัญญัติบังคับ นอกจากนี้คำแนะนำจากการศึกษานี้ยังได้เสนอวิธีนำ คำแนะนำไปใช้และลักษณะอาคารที่ควรนำไปใช้ได้สอดคล้องกัน จึงน่าจะสามารถนำไปใช้ได้ผลดี เพราะจะลดปัญหาการนำไปใช้แล้วไม่สอดคล้องกับตัวอาคารตามที่เป็นปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นเทศบาลนครเชียงใหม่สามารถนำคำแนะนำจากการศึกษานี้ในการบังคับใช้ในเรื่องเดียวกับ เทศบัญญัติได้ นอกจากนี้ผู้ออกแบบอาคารหรือสถาปนิกก็สามารถนำคำแนะนำเหล่านี้ไปใช้ในการ ออกแบบเมื่อต้องการออกแบบอาคารตึกแถวให้มีลักษณะพื้นดินได้เช่นกัน

คำแนะนำสำหรับปรับปรุงอาคารที่มีอยู่แล้วและมีลักษณะเฉพาะ

ในกรณีนี้เป็นคำแนะนำสำหรับปรับปรุงอาคารที่สร้างขึ้นแล้ว และเป็นอาคารที่มีลักษณะทางกายภาพตรงกับรูปแบบอาคารที่ประชาชนรับรู้ (รูปแบบสมัยใหม่ รูปแบบโบราณ และรูปแบบโมเดิร์น) คำแนะนำในกรณีนี้จะเน้นการเพิ่มความชื่นชอบให้อาคาร กล่าวคือหากปรับปรุงอาคารตามคำแนะนำเหล่านี้จะช่วยให้อาคารเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อตัวอาคารรวมไปถึงกิจการภายในได้

- รูปแบบอาคารสมัยใหม่ที่มีการใช้วัสดุสังเคราะห์หรือวัสดุสังเคราะห์ควรจะมีการบำรุงรักษาให้ดูใหม่อยู่เสมอ และให้ดูสะอาดเรียบร้อย ไม่รกรกาก็จะทำให้ประชาชนชื่นชอบ นอกจากนี้อาคารรูปแบบนี้มักจะให้ความรู้สึกที่ร้อนและแห้งแล้ง การเพิ่มร่มเงาทั้งจากสิ่งปลูกสร้างหรือจากธรรมชาติ เช่น แผงบังแดด ต้นไม้ ก็น่าจะช่วยให้ประชาชนชื่นชอบมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการพยายามเพิ่มร่มเงาดังกล่าวต้องพิจารณาไม่ให้สร้างความรกรุงรัง ดูไม่สะอาดตาด้วย
- อาคารรูปแบบโบราณที่มีการใช้ไม้เป็นวัสดุหลักควรบำรุงรักษาไม้ไม่ให้ดูเก่า ทนุดโทรม โดยอาจมีการบำรุงรักษาเนื้อไม้ไม่ให้เก่าตั้งแต่ต้น การทำความสะอาดไม่ให้มีฝุ่นเข้าไปจับตามผิวเนื้อไม้ซึ่งจะทำให้ดูเก่า หรือทาสีเมื่อไม้เก่าทนุดโทรม รวมไปถึงพยายามซ่อมแซมส่วนที่ผุพัง เอียงหรือแอ่น นอกจากนั้นควรดูแลส่วนประกอบอื่นๆ โดยรอบอาคารเช่น ต้นไม้ ไม้ให้ดูเกะกะ รกรุงรัง
- อาคารที่มีรูปแบบยุคโมเดิร์นมักจะเป็นอาคารที่ดูเก่าเนื่องจากสร้างมานานแล้วยังอาคารขาดการดูแลรักษาที่ยังทำให้ดูเก่ากว่าอายุอาคารจริง จึงควรมีการบำรุงรักษาไม่ให้ดูเก่าหรือสกปรก นอกจากนั้นการจัดการด้านหน้าอาคาร ไม่ให้รกรกป้ายโฆษณาหรือสายไฟก็จะช่วยให้ประชาชนชื่นชอบมากขึ้นด้วย
- อาคารชั้นเดียวชั้นชายคาคลุมด้านหน้าอาคารเป็นรูปแบบที่ประชาชนชื่นชอบอยู่แล้ว หากมีการใช้ไม้ประดับด้านหน้าอาคารเป็นจุดๆ จะทำให้เกิดลักษณะเฉพาะที่ช่วยส่งเสริมรูปแบบดังกล่าวให้เป็นที่ชื่นชอบมากยิ่งขึ้น
- อาคารรูปแบบโบราณที่มีลายฉลุหรือลายปูนปั้นประดับ ซึ่งการมีลายฉลุอาจทำให้มีการสะสมของฝุ่นผงได้มากจึงทำให้อาคารดูเก่าเร็วจึงควรมีการดูแลรักษาความสะอาดของลวดลายฉลุหรือปูนปั้นด้วยเพื่อไม่ให้อาคารดูเก่าเร็ว เช่นเดียวกับรูปแบบโบราณจากระเบียงลูกกรงที่ยาวต่อเนื่องก็เป็นส่วนที่มีการสะสมของฝุ่นผงได้มากเช่นกันจึงควรมีการดูแลรักษาความสะอาดเช่นกัน

สำหรับคำแนะนำในกรณีนี้จะใช้กับอาคารที่ได้สร้างมาแล้วแต่ต้องการปรับปรุงเพื่อเพิ่มความชื่นชอบแก่อาคาร ดังนั้นผู้ที่ให้นำคำแนะนำไปใช้ได้จึงน่าจะเป็นกลุ่มเจ้าของอาคารตึกแถว หรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลอาคารตึกแถว

คำแนะนำต่างๆ ไปสำหรับปรับปรุงอาคารตึกแถวโดยรวม

ในกรณีนี้เป็นคำแนะนำสำหรับอาคารทั่วไป เน้นในการเพิ่มความชื่นชอบของประชาชนต่ออาคาร โดยไม่เกี่ยวข้องกับกรรับรู้ถึงรูปแบบพื้นถิ่นในอาคาร ดังนั้นหากมีการนำไปใช้ไม่ว่าจะเป็นอาคารตึกแถวรูปแบบใดก็น่าจะช่วยให้ประชาชนชื่นชอบมากยิ่งขึ้น

- ควรจัดให้มีร่มเงาบริเวณด้านหน้าอาคารไม่ให้อาคารดูร้อน แห้งแล้ง เช่นอาจมีกันสาดหรือชายคายื่นด้านหน้าเพื่อสร้างร่มเงา หรือการใช้ต้นไม้สร้างร่มเงา
- ควรบำรุงรักษาอาคาร รวมไปถึงบริเวณโดยรอบให้อยู่ในสภาพดี คุุใหม่ และสะอาด เรียบร้อยอยู่เสมอ
- การใช้ไม้กระดางประดับด้านหน้าอาคารจะช่วยเพิ่มความชื่นชอบได้ แต่ควรดูแลไม่ให้รกรุงรัง
- การออกแบบอาคารไม่ควรให้เกิดลักษณะทึบตัน โดยเฉพาะอาคารชั้นเดียวที่ประชาชนจะรับรู้ว่าเป็นทึบตันได้ง่าย เช่น การออกแบบให้มีช่องเปิดในปริมาณมาก และไม่ควรรใช้สีฉูดฉาด

คำแนะนำข้างต้นแม้จะเป็นคำแนะนำต่างๆ ไปที่อาจมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ควรจะทำอยู่แล้ว แต่จากการศึกษานี้ทำให้ทราบว่าลักษณะต่างๆ ที่แนะนำเหล่านี้มีผลต่อการรับรู้ของคนทั่วไปมาก จึงน่าจะกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะที่สำคัญเพราะคนสามารถรับรู้ได้ สำหรับคำแนะนำในกรณีนี้ทั้งผู้ออกแบบและผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลอาคารตึกแถวต่างสามารถนำไปปรับใช้ได้

จากการศึกษาลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวจากการรับรู้ของชาวเชียงใหม่ ทำให้สามารถเข้าใจรูปแบบการรับรู้ของประชาชนชาวเชียงใหม่ต่ออาคารตึกแถวได้มากขึ้น และช่วยให้สามารถสร้างคำแนะนำที่ตรงกับการรับรู้และเป็นที่ยอมรับของประชาชนที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง และหากมีการนำคำแนะนำไปใช้ก็จะสามารถสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้มากขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลไปสู่ความยินดีที่จะให้ความร่วมมือปฏิบัติตามของประชาชนได้

5.3 คำแนะนำสำหรับการปรับปรุงเทศบัญญัติ

ในการสร้างคำแนะนำสำหรับเทศบัญญัตินี้ ต้องมีการศึกษาเนื้อหาของข้อบังคับก่อนเพื่อให้สร้างคำแนะนำในการปรับปรุงได้ตรงประเด็น ดังนั้นจึงแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การพิจารณาแยกแยะประเด็นข้อบังคับในเทศบัญญัติ และ 2) แนวทางในการปรับปรุงข้อบังคับในเทศบัญญัติ และ 3) สรุปผลการปรับปรุงข้อบังคับในเทศบัญญัติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 การพิจารณาแยกแยะประเด็นข้อบังคับในเทศบัญญัติ

จากข้อบังคับเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่ตำบลศรีภูมิ ตำบลช้างม้อย ตำบลพระสิงห์ ตำบลช้างคลาน ตำบลหายยา ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2531 ข้อ 3 ข้อ 4 และ ข้อ 5 ที่ได้มีการบังคับห้ามก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารในเขตเมืองเก่า ให้เป็นรูปแบบอื่นยกเว้นแบบล้านนาไทย หรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ ที่ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็น “อาคารที่มีรูปแบบลักษณะ โครงหลังคาหรือส่วนของหลังคาเป็นจั่วหรือมีสัดส่วนของอาคาร ส่วนประกอบตกแต่ง หรือแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมล้านนาไทย เป็นต้นว่า กาแล จ้อง หรือ ลวดลายแกะสลักตกแต่งชายคา หน้ามุข หรือลูกกรงเฉลียง” ซึ่งเป็นข้อบังคับที่ก่อให้เกิดปัญหาและเป็นที่มาของการศึกษานี้ โดยสามารถพิจารณาแยกแยะเนื้อหาของข้อบังคับ โดยเปรียบเทียบกับคำแนะนำสำหรับออกแบบอาคารตึกแถวให้มีรูปแบบพื้นถิ่น เพื่อสร้างแนวทางในการปรับปรุง ออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การบังคับให้ใช้หลังคาหรือส่วนของหลังคาเป็นจั่ว 2) การบังคับให้ใช้ส่วนประกอบตกแต่งแสดงสถาปัตยกรรมล้านนาไทย และ 3) การบังคับให้ใช้สัดส่วนของอาคารแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมล้านนาไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การบังคับให้ใช้หลังคาหรือส่วนของหลังคาเป็นจั่ว

ในข้อบังคับได้บังคับให้ใช้องค์ประกอบหลักของอาคาร ซึ่งได้แก่ หลังคา โดยให้มีลักษณะ โครงหลังคาหรือส่วนของหลังคาเป็นจั่ว ในประเด็นนี้ใกล้เคียงกับคำแนะนำจากการศึกษาที่เน้นให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่นที่เสนอไปข้างต้น อีกทั้งยังเป็นคำแนะนำข้อแรกที่มีผลอย่างมากต่อการรับรู้ของประชาชน จึงเป็นข้อบังคับที่ตรงกับการรับรู้ของประชาชน แต่หลังจั่วหรือปั้นหยาที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่นจะเป็นหลังคาจั่วที่หันสันจั่วขนานกับแนวถนนและทิ้งชายคา จั่วคลุมด้านหน้าอาคาร โดยมีความชันของระนาบค่อนข้างมาก จึงทำให้แนวระนาบเอียงของหลังคาจนถึงยอดจั่ว ข้อบังคับของเทศบัญญัติที่ว่าให้มี “ส่วนของหลังคาเป็นจั่ว” ทำให้เกิดช่องทางเลือกที่จะไม่ใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยาตามในลักษณะที่ประชาชนรับรู้ได้เช่น ใช้หลังคาหมาแหงน หรือ

การบังคับให้ใช้ส่วนประกอบตกแต่งแสดงสถาปัตยกรรมล้านนาไทย

ในเทศบัญญัติปัจจุบันได้บังคับให้ใช้ส่วนประกอบตกแต่งแสดงสถาปัตยกรรมล้านนาไทย โดยได้ระบุส่วนประกอบตกแต่งเหล่านั้นไว้ด้วย ได้แก่ กาแล จ้อง หรือลวดลายแกะสลักตกแต่ง ชายคา หน้ามุข หรือลูกกรงเฉลียง ในข้อบังคับประเด็นนี้ มีเพียง การใช้ลวดลายแกะสลักตกแต่ง ชายคา หน้ามุข หรือลูกกรงเฉลียง ที่ใกล้เคียงกับคำแนะนำจากการรับรู้รูปแบบพื้นถิ่นของประชาชน ในข้อการใช้ลายฉลุหรือลายปูนปั้นประดับอาคาร ส่วนประกอบตกแต่งอื่นๆ ในข้อบังคับ ได้แก่ กา และ และ จ้อง ไม่มีผลต่อการรับรู้ของประชาชนในเรื่องรูปแบบพื้นถิ่น อีกทั้งการเลือกใช้การตกแต่ง ดังกล่าวเพียงบางประการยังทำให้เกิดลักษณะใหม่ที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เข้ากันด้วย

การบังคับให้ใช้สัดส่วนของอาคารแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมล้านนาไทย

ในข้อบังคับประเด็นนี้ไม่ได้ระบุให้ชัดเจนว่า สัดส่วนของอาคารที่แสดงลักษณะ สถาปัตยกรรมล้านนาไทยเป็นอย่างไร และเป็นสัดส่วนของส่วนใดของอาคาร จึงทำให้ไม่สามารถ นำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามในการศึกษานี้ไม่พบว่าประชาชนรับรู้เรื่องสัดส่วน ของอาคารชัดเจนนัก แต่จะรับรู้ในลักษณะของ ขนาด และจำนวนชั้น โดยรับรู้ขนาดอาคารที่เล็กกว่า เป็นรูปแบบพื้นถิ่นมากกว่าขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนชั้น พบว่าประชาชนจะรับรู้ว่ามี รูปแบบโบราณหรือพื้นถิ่นกับอาคารชั้นเดียวและ 2 ชั้น มากกว่าอาคารขนาด 3 ชั้นขึ้นไป

5.3.2 แนวทางการปรับปรุงข้อบังคับในเทศบัญญัติ

จากการพิจารณาข้อบังคับเทศบัญญัติทั้ง 3 ประเด็นสามารถสรุปแนวทางการปรับปรุง เทศบัญญัติเพื่อสร้างรูปแบบพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถว โดยการปรับเปลี่ยนข้อกำหนดให้ตรงกับการ รับรู้ของประชาชน และเพิ่มเติมข้อบังคับที่ตรงกับการรับรู้ของประชาชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การบังคับให้ใช้หลังคาหรือส่วนของหลังคาเป็นจั่ว

สามารถปรับให้ตรงกับกรับรับรูปร่างแบบพื้นดินของประชาชนให้มากขึ้นได้ ด้วยการบังคับให้ใช้หลังคาจั่วหรือปั้นหยาโดยไม่เจาะเฉพาะส่วนของหลังคาส่วนใดส่วนหนึ่งเพียงส่วนเดียว โดยเป็นหลังคาจั่วที่มีแนวสันหลังคาขนานกับแนวดน และบังคับมุมมองสาของหลังคาให้ไม่ต่ำกว่า 35 องศา (พิจารณาจากมุมมองสาของหลังคาจากภาพในมิติ 02 บ้านไม้โบราณที่มีมุมมองสาอย่างน้อยประมาณ 35 องศา) เพื่อให้เห็นพื้นหลังคาเช่นเดียวกับลักษณะของหลังคาจั่ว

การบังคับให้ใช้ส่วนประกอบตกแต่งแสดงสถาปัตยกรรมล้านนาไทย

ในเทศบัญญัติปัจจุบันที่บังคับให้ใช้ส่วนประดับตกแต่งแสดงสถาปัตยกรรมล้านนาไทย โดยได้ระบุส่วนประดับตกแต่งเหล่านั้นไว้ด้วย ได้แก่ กาแล จ้อง หรือลวดลายแกะสลักตกแต่งชายคา หน้ามูข หรือลูกกรงเจดียง จึงควรยกเลิกข้อบังคับบางประการที่มีผลต่อการรับรู้ของประชาชนในเรื่องรูปแบบพื้นดินน้อย ซึ่งได้แก่ การบังคับให้ใช้ส่วนตกแต่ง อย่างกาแล และ จ้อง กล่าวคือ เจาะองค์ประกอบดังกล่าวที่บังคับไม่สามารถทำให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นดิน หรือหากไม่ยกเลิกก็ควรกำหนดให้เป็นส่วนเพิ่มเติมจากข้อกำหนดหลักที่ประชาชนสามารถรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นดินซึ่งในประเด็นนี้ได้แก่ การบังคับให้ใช้ลวดลายแกะสลักตกแต่งชายคา หน้ามูข หรือลูกกรงเจดียง

ส่วนการใช้กาแล หรือจ้อง ไม่ควรจัดให้เป็นข้อบังคับที่สามารถเลือกเพียงลักษณะเดียวได้ เพราะจะทำให้มีการนำ กาแล หรือจ้อง อย่างใดอย่างหนึ่งไปใช้เพียงลักษณะเดียว และทำให้เกิดรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกันดังที่ได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้น จึงควรปรับการใช้ กาแล หรือจ้อง ให้เป็นข้อเสนอแนะที่เพิ่มเติมจากข้อบังคับหลักอย่างการใช้ลวดลายแกะสลัก กล่าวคือบังคับให้ใช้ลวดลายแกะสลักในการตกแต่ง และเสนอให้ใช้ กาแล หรือจ้อง ประกอบด้วยได้ หรือหากจะไม่ใช้กาแล หรือจ้องก็ได้ แต่ก็ยังต้องใช้ลวดลายแกะสลักในการตกแต่งตามข้อบังคับ

การบังคับให้ใช้สัดส่วนของอาคารแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมล้านนาไทย

ด้วยประชาชนไม่สามารถรับรู้เรื่องสัดส่วนอาคารได้ชัดเจน แต่ประชาชนรับรู้ขนาดและจำนวนชั้นของอาคาร ซึ่งขนาดอาคารที่เล็ก และจำนวนชั้นอาคารไม่มาก เป็นลักษณะที่ช่วยให้ประชาชนรับรู้รูปแบบพื้นดิน ได้ ดังนั้นจึงควรใช้ขนาด หรือจำนวนชั้นของอาคารในการบังคับใช้ทดแทนการบังคับให้ใช้สัดส่วนของอาคารดังในข้อบังคับเดิม แต่การบังคับขนาดอาคารให้เป็นอาคารขนาดเล็กอาจเป็นไปได้ลำบากเพราะจะมีปัญหาในการให้ความหมายของคำว่า “ขนาดเล็ก” ของอาคาร และอาจเป็นการล่วงละเมิดสิทธิของผู้ลงทุนก่อสร้างโดยตรง แต่การบังคับด้วยจำนวนชั้นอาคารน่าจะเป็นไปได้ ในลักษณะเดียวกันกับการกำหนดความสูงอาคาร ทั้งนี้การกำหนดจำนวน

การเพิ่มเติมข้อบังคับที่ตรงกับการรับรู้ของประชาชน

นอกจากการเปลี่ยนแปลงโดยยึดตามเนื้อหาของข้อบังคับเดิมแล้ว ยังควรพิจารณาคำแนะนำข้ออื่นๆ ที่ช่วยให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่น ที่สามารถนำมาปรับเป็นข้อบังคับได้ เพื่อให้การบังคับใช้ให้ผลที่ตรงกับการรับรู้ของประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ คำแนะนำในการใช้สีไม่ธรรมชาติ การยื่นชายคาจากจั่วหรือปั้นหยาลงด้านหน้าอาคาร ทำให้เกิดเป็นเงามืดด้านหน้าและด้านในอาคาร และการยื่นระเบียงชั้นสองของอาคารยาวต่อเนื่องด้านหน้าอาคาร โดยลักษณะที่น่าจะเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพมากที่สุดน่าจะเป็นการสร้างข้อบังคับเรื่องการใช้สีไม่ธรรมชาติ เพราะนอกจากจะมีผลต่อการรับรู้ของประชาชนอย่างมากแล้ว ยังเป็นลักษณะต่างๆ ไปที่ไม่เฉพาะเจาะจงสามารถใช้ได้กับอาคารทุกรูปแบบ ยังมีค่าใช้จ่ายเพื่อปฏิบัติตามไม่มากเมื่อเทียบกับลักษณะอื่นๆ เพราะการรับรู้เรื่องสีของวัสดุไม้ไม่จำเป็นต้องเป็นสีของวัสดุไม้จริง อาจใช้สีน้ำตาสีที่คล้ายวัสดุไม้ก็ได้ โดยบังคับให้ใช้ภายนอกอาคารในปริมาณไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของพื้นที่ผนังทั้งหมดภายนอกอาคาร

5.3.3 สรุปผลการปรับปรุงข้อบังคับในเทศบัญญัติ

จากแนวทางในการปรับปรุงเทศบัญญัติที่ยึดข้อบังคับตามเทศบัญญัติเดิมดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นเทศบัญญัติที่ปรับเปลี่ยนตามแนวทางข้างต้น ได้ว่า บังคับห้ามก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารในเขตเมืองเก่าให้เป็นรูปแบบอื่นยกเว้นแบบล้านนาไทย หรือแบบพื้นเมืองภาคเหนือ โดยมีลักษณะดังนี้

- ใช้หลังคาด้านหน้าอาคารที่ติดกับแนวถนนเป็นหลังคาจั่วหรือปั้นหยาลง มีแนวสันหลังคาหลักขนานกับแนวถนนและยื่นชายคาต่อจากแนวหลังคามาด้านหน้าอาคารตลอดความยาวด้านหน้าอาคาร โดยมีปลายหลังคาชั้นเลขแนวผนังด้านหน้าอาคารออกมาไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร และมีมุมมองของระนาบหลังคาจากแนวระนาบไม่ต่ำกว่า 35 องศา
- เป็นอาคารชั้นเดียว หรือสองชั้น หรือหลายชั้น หากเป็นอาคารหลายชั้นต้องยื่นชายคาปีกนกด้านหน้าอาคารที่มีแนวระนาบหลังคาไม่ต่ำกว่า 35 องศา และมีปลายชายคาชั้นเลข

- ใช้สีภายนอกอาคารเป็นสีวัสดุไม้ ซึ่งอาจเกิดจากการใช้วัสดุไม้หรือสีน้ำตาลเช่นเดียวกับสีของวัสดุไม้ โดยให้มีพื้นที่ที่ใช้สีดังกล่าวไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ผนังภายนอกอาคารทั้งหมด
- ใช้ส่วนประกอบตกแต่งแสดงสถาปัตยกรรมล้านนาไทย ด้วยการประดับลวดลายไม้ฉลุหรือลวดลายแกะสลักตกแต่งชายคา หน้ามุข หรือลูกกรงเกลี้ยง และอาจประดับด้วยกาแล หรือจ้อง บนยอดจั่วหลังคาเพิ่มเติมด้วย

ข้อบังคับในเทศบัญญัติที่ปรับปรุงนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ประชาชนรับรู้รูปแบบพื้นถิ่นจากอาคารที่ใช้ข้อบังคับได้มากขึ้น และป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ลักษณะพื้นถิ่นแล้วไม่สอดคล้องกับตัวอาคาร เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และสามารถรับรู้ได้ซึ่งจะนำไปสู่การยินดีปฏิบัติตามอันเป็นความสำเร็จของการบังคับใช้เทศบัญญัติต่อไป ทั้งนี้ข้อคำนึงที่สำคัญสำหรับเทศบัญญัติที่ปรับปรุงนี้คือ ได้ยึดตามคำแนะนำสำหรับอาคารตึกแถวเท่านั้น เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาอาคารตึกแถวประเภทเดียว

5.4 การอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาสามารถอภิปรายผลของการศึกษาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในอดีตได้ โดยมีเนื้อหาตามผลจากการศึกษา 2 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้

จากผลการศึกษาจะเห็นว่ามียปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของประชาชนที่ตรงกับสิ่งที่พบจากงานวิจัยในอดีตโดยสิ่งที่ประชาชนรับรู้ที่ชัดเจนที่สุด ได้แก่ รูปแบบอาคาร (Style) จากการศึกษาพบว่าประชาชนสามารถรับรู้รูปแบบเก่า-ใหม่ ของอาคารตึกแถวได้ มีรูปแบบที่รับรู้ทั้งหมด 3 รูปแบบหลักๆ ได้แก่ รูปแบบสมัยใหม่ รูปแบบโบราณ และ รูปแบบโมเดิร์น ในลักษณะเดียวกันกับการศึกษาการรับรู้ความแตกต่างของสถาปัตยกรรม Nazi และสถาปัตยกรรม Classicist (Espe, 1995) ที่พบว่าผู้เข้าร่วมสามารถรับรู้ความแตกต่างของรูปแบบอาคารทั้งสองได้

5.4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบ

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบ ได้แก่ รูปแบบอาคาร (Style) (ประชาชนชื่นชอบรูปแบบโบราณมากที่สุด รูปแบบทันสมัยรองลงมา และรูปแบบพื้นถิ่นมากที่สุด) การบำรุงรักษาอาคาร (ประชาชนชื่นชอบลักษณะใหม่ และไม่ชื่นชอบลักษณะโทรม) ลักษณะมวลอาคาร (ประชาชนไม่ชอบมวลอาคารลักษณะทึบตัน) การจัดองค์ประกอบ (ประชาชนชื่นชอบการจัดองค์ประกอบลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่ชื่นชอบการจัดองค์ประกอบลักษณะที่รก) แสงและความสว่าง (เงามืดในอาคารเป็นที่ชื่นชอบ) และองค์ประกอบโดยรอบอาคาร (ประชาชนชอบองค์ประกอบที่เป็นต้นไม้ และที่นั่ง และไม่ชอบองค์ประกอบที่เป็น สายไฟฟ้า หรือป้ายโฆษณา) โดยมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในอดีต ดังนี้

รูปแบบอาคาร (Style)

รูปแบบอาคารเก่า-ใหม่ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบ โดยเฉพาะรูปแบบโบราณที่ได้รับความนิยมชื่นชอบมากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับปัจจัยความงามจากสัญลักษณ์ (Symbolic Aesthetic) ในเรื่องรูปแบบ (Style) ที่เชื่อว่าเนื้อหาของรูปแบบ (Style) มีความหมาย (Nasar, 1997) และเป็นปัจจัยที่ทำให้ชื่นชอบ

จากการที่ประชาชนรับรู้และสามารถแยกรูปแบบอาคาร (Style) ได้ (รูปแบบทันสมัย รูปแบบโบราณ และรูปแบบโมเดิร์น โดยเฉพาะรูปแบบโบราณที่สามารถรับรู้รูปแบบอาคารย่อย (รูปแบบบ้านโบราณ และรูปแบบร้านโบราณ ซึ่งเป็นรูปแบบย่อยของรูปแบบโบราณ) แสดงว่าประชาชนมีต้นแบบในใจของแต่ละรูปแบบ จึงสามารถเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของอาคารที่เห็นกับลักษณะของรูปแบบในใจได้ และสามารถจำแนกอาคารที่เห็นตามต้นแบบในใจได้ ซึ่งตรงกับปัจจัยความงามด้านสัญลักษณ์ (Symbolic Aesthetic) ในเรื่องต้นแบบในใจมนุษย์ (Schema Discrepancy) ที่กล่าวว่ามนุษย์จะมี ต้นแบบ (Schema or Prototype) และมีความคุ้นเคยกับต้นแบบนั้นซึ่งเป็นตัวแทนของสภาพแวดล้อม เมื่อสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับต้นแบบในใจก็จะได้รับความชื่นชอบมาก (Lekagul, 2002) ดังเช่นรูปแบบร้านโบราณ ในการศึกษา

การบำรุงรักษาอาคาร และสายไฟฟ้า

ในการศึกษานี้ สรุปได้ว่าการบำรุงรักษามีผลต่อความชื่นชอบ หากอาคารมีการบำรุงรักษาจะทำให้ชื่นชอบและ หากไม่ได้รับการบำรุงรักษาจะไม่เป็นที่ชื่นชอบ และองค์ประกอบรอบอาคารบางประการที่มีผลต่อความชื่นชอบคือ สายไฟฟ้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ปัจจัยในเรื่องเนื้อหา (Content) ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่มีความเป็นธรรมชาติของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากลักษณะที่ได้รับ

การจัดองค์ประกอบ

ในการศึกษานี้พบว่าประชาชนชื่นชอบการจัดองค์ประกอบลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่ชื่นชอบการจัดองค์ประกอบลักษณะที่รก โดยลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อยซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ (Order) ที่เกี่ยวกับ ความเข้ากันขององค์ประกอบ (Coherence) และ ความต่อเนื่องของ มิติที่ลึกเข้าไป (Legibility) เช่น การเข้ากันขององค์ประกอบ ผิวสัมผัสที่เป็นแบบเดียวกัน องค์ประกอบที่แบ่งแยกเห็นได้ชัด และ การสามารถระบุได้ (Nasar, 1997) ซึ่งมีผลทำให้ชื่นชอบ ส่วนความรกเกี่ยวข้องกับ ความซับซ้อน (Complexity) ความซับซ้อนมีความสัมพันธ์แบบตัวยูคว่ำ (Inverted U Shaped) กับความชื่นชอบ ซึ่งความชื่นชอบที่ลดต่ำลงอาจเกิดจากการขาดลักษณะอื่นๆ ที่มีผลต่อความชื่นชอบเช่น ความเข้ากันขององค์ประกอบ (Coherence) เป็นต้น (Nasar, 1997)

ต้นไม้ และที่นั้ง

ต้นไม้เป็นเนื้อหาที่ได้รับความนิยมชื่นชอบ โดยได้มีการค้นพบว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะชื่นชอบ ความกลมกลืนและความเป็นธรรมชาติเหนือสิ่งทีมนุษย์สร้างขึ้น โดยการเสนอให้มีธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พุ่มไม้ หรือแหล่งน้ำ จะทำให้มีความชื่นชอบเพิ่มขึ้น (Nasar, 1997) สำหรับโต๊ะและเก้าอี้ที่ จัดเป็นที่นั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยในเรื่องเนื้อหา (Content) ที่มีความหมายในเชิงการได้รับประโยชน์ (Affordance) ที่อธิบายว่าสภาพแวดล้อมใดสามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ดูก็จะมีแนวโน้มว่าจะชื่นชอบสภาพแวดล้อมนั้น (Heft, 1997)

เงามืดในอาคาร

ลักษณะมืด และลักษณะที่เป็นร่มเงา เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยความงามจากรูปทรง (Formal Aesthetic) ในเรื่องของตัวแปรในเชิงที่ว่าง ได้แก่ ความลึกลับ (Mystery) หรือทิวทัศน์ที่ถูกปิดบัง (Deflected Vista) ซึ่งจากการศึกษานี้คือมุมมองภายในอาคารที่ถูกปิดบังจากเงามืด โดยน่าจะเป็น ลักษณะของเห็นความลึกลับที่เป็นที่ซ่อนของอันตราย ซึ่งในกรณีนี้ความลึกลับจะทำให้ความชื่นชอบลดลง (Nasar, 1997)

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไปในอนาคต

การศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวในเชียงใหม่ เป็นศึกษา ลักษณะทางกายภาพบนอาคารตึกแถวในเชียงใหม่ที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นลักษณะพื้นถิ่น ซึ่งใช้ การศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบโดยใช้ภาพถ่ายในการนำเสนอสภาพแวดล้อมซึ่งคือตึกแถวใน เชียงใหม่ พบว่าประชาชนสามารถรับรู้รูปแบบของอาคารได้ ผลดังกล่าวได้นำมาสร้างเป็น ข้อเสนอแนะสำหรับออกแบบอาคารตึกแถวให้มีรูปแบบพื้นถิ่น และคำแนะนำในการปรับปรุง เทศ บัญญัติ จากการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อวิธีการศึกษาและแนวทางในการศึกษาต่อไป 3 ประการ ได้แก่ 1) ภาพถ่ายที่ใช้ในการศึกษา 2) แนวทางการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยืนยันผลจาก การศึกษา 3) แนวทางในการศึกษาต่อเนื่องเพื่อสร้างข้อเสนอแนะในการออกแบบ (Design Guideline) ดังนี้

5.4.1 ภาพถ่ายที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษานี้ที่ใช้ภาพถ่ายในการศึกษาด้วยการใช้ภาพถ่ายสามารถ เพื่อควบคุมตัวแปรที่ จะมีผลทำให้ผู้เข้าร่วมในการศึกษา (Respondents) รับรู้สภาพแวดล้อมซึ่งคืออาคารตึกแถวในแต่ละ อาคารแตกต่างกันในแต่ละคน เช่น สภาพแสง มุมมอง เป็นต้น และแม้จะพยายามควบคุมตัวแปร อื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการรับรู้จากการดูภาพ เช่น ลักษณะมุมมองที่บังอาคาร เนื้อหาที่มีผลกระทบ ต่อการรับรู้เช่น คน หรือถึงขณะด้านหน้าอาคาร ฯลฯ แต่ด้วยการที่เป็นภาพถ่ายจึงยังมีข้อมูลอื่นๆ ที่ ไม่เกี่ยวข้องกับอาคาร เช่น สายไฟฟ้า อาคารข้างเคียง เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ก็มีผลต่อการรับรู้และ ความชื่นชอบของประชาชนด้วยดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาข้างต้น (หัวข้อ 5.1.1 การศึกษาการ รับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวเชียงใหม่ในภาพรวม)

ด้วยการศึกษานี้เป็นการศึกษาในแนวทางการสำรวจในภาพรวม การรับรู้ในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากรูปแบบพื้นถิ่นจึงเป็นผลการศึกษาที่ไม่ออกนอกประเด็นในการศึกษามากนัก แต่หาก มีการศึกษาอื่นๆ ต่อไปที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรูปแบบอาคาร ก็ควรลดตัวแปรอื่นๆ ที่จะมีผลต่อการ รับรู้ด้วย โดยสามารถทำได้เช่นการเปลี่ยนสื่อในการนำเสนอจากภาพถ่ายเป็นอย่างอื่น เช่น อาจเป็น ภาพลายเส้น (เฉพาะในกรณีที่ไม่ถือว่า สี เป็นปัจจัย หรือต้องการลดตัวแปรเรื่องสี) นอกจากนั้นอาจ ใช้การจัดการภาพถ่ายที่ใช้ในการศึกษาเช่น ใช้โปรแกรมตกแต่งภาพให้ลดองค์ประกอบภาพอื่นๆ ที่ ไม่เกี่ยวข้อง เช่น ลบอาคารด้านข้างอาคารที่ต้องการศึกษา ลบส่วนที่เป็นสายไฟฟ้า คน ถึงขยะ ฯลฯ ที่ไม่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

นอกจากจะตกแต่งภาพเพื่อลดตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องแล้ว ยังอาจใช้การตกแต่งภาพเพื่อสร้าง เงื่อนไขในตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ เช่น การศึกษาเฉพาะเรื่องลวดลายประดับบนอาคาร

ทั้งนี้ข้อจำกัดของการใช้ภาพถ่ายในการศึกษานี้คือ เป็นจำกัดเสนอข้อมูลให้กับผู้เข้าร่วมศึกษา กล่าวคือ หากภาพที่ถ่ายมามีเนื้อหาของตึกแถวไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ประชาชนก็จะรับรู้จากข้อมูลเท่าที่เสนอมา และการรับรู้ก็เป็นการรับรู้จากเนื้อหาภาพถ่ายที่เสนอมาเท่านั้น ดังนั้นการเลือกภาพถ่ายในการศึกษาควรต้องพิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการนำเสนอสำหรับการศึกษาอาคารตึกแถวต่อไป หากต้องการนำเสนอด้วยภาพถ่าย ควรศึกษารูปแบบอาคารตึกแถวอย่างละเอียดเพื่อสามารถใช้ภาพถ่ายเป็นตัวแทนได้อย่างครอบคลุม

5.4.2 แนวทางการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยืนยันผลการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์และตีความหมายจากภาพ จึงอาจเป็นไปได้ว่ามีความคลาดเคลื่อนเนื่องจากความรู้และประสบการณ์ของผู้ศึกษาเอง จึงควรมีการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยืนยันผลการศึกษาดังกล่าว อาจทำได้โดยศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบในลักษณะเดียวกันกับการศึกษานี้แต่มีการจัดการภาพเพื่อสร้างเงื่อนไขตามลักษณะกายภาพที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่นตามที่ได้ศึกษามา โดยอาจเลือกภาพที่แสดงลักษณะที่ตรงกับการรับรู้ของประชาชนในเรื่องรูปแบบอาคาร และใช้การศึกษาความชื่นชอบในลักษณะเช่นเดียวกันกับการศึกษานี้ หากสามารถจำแนกมิติได้ด้วยปัจจัยการรับรู้ตามที่ได้ศึกษามาในการศึกษานี้ ก็จะสามารยืนยันได้ ว่าการสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้รูปแบบพื้นถิ่นนั้นถูกต้องมีความน่าเชื่อถือ (Reliability)

นอกจากนั้นการศึกษตามการศึกษานี้เป็นการศึกษาการรับรู้ลักษณะพื้นถิ่นเฉพาะประชาชนเท่านั้น จึงเป็นไปได้ว่าลักษณะทางกายภาพที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นลักษณะพื้นถิ่นอาจไม่ตรงกับลักษณะพื้นถิ่นที่แท้จริงตามความเห็นจากนักวิชาการ จึงควรมีการศึกษาลักษณะพื้นถิ่นจากแง่มุมของนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้วย เพื่อสามารถสร้างคำแนะนำที่ตรงกับการรับรู้ของประชาชนและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยอาจทำได้โดยการศึกษาการรับรู้ของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในเรื่องรูปแบบพื้นถิ่น และสถาปัตยกรรมในเชียงใหม่ หรืออาจนำผลการศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อลักษณะพื้นถิ่น ไปเสนอให้นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตัดสินใจ คัดเลือก หรือเพิ่มเติมเพื่อกำหนดลักษณะพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้และนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญยอมรับ

5.4.3 แนวทางในการศึกษาต่อเนื่องเพื่อสร้างข้อเสนอแนะในการออกแบบ (Design Guideline)

จากการศึกษานี้การสร้างคำแนะนำในการออกแบบอาคารตึกแถวให้มีรูปแบบพื้นถิ่นตามกรรับรู้ของประชาชนเป็นลักษณะคำแนะนำทั่วไปที่ไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้ออกแบบสามารถเลือกนำไปใช้ได้ แต่หากต้องการคำแนะนำในลักษณะที่เป็นต้นแบบก็ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำลักษณะทางกายภาพดังกล่าวมาใช้สร้างต้นแบบให้ได้เป็นอาคารที่ใช้ลักษณะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม กล่าวคืออาจสร้างเป็นชุดข้อเสนอแนะให้เลือกหลายๆ กรณี เช่น ต้นแบบตึกแถวชั้นเดียว ต้นแบบตึกแถวสองชั้น หรือต้นแบบอาคารที่มีเงื่อนงำพิเศษบางประการ เช่น ต้นแบบอาคารตึกแถวที่ติดกับเขตโบราณสถาน เป็นต้น โดยที่ในแต่ละกรณีเป็นชุดข้อเสนอแนะในการออกแบบอาคารที่ให้ปฏิบัติตามทั้งหมด หรือเป็นแบบสถาปัตยกรรม (Architecture Drawing) ต้นแบบที่มีการออกแบบให้ใช้ลักษณะทางกายภาพดังกล่าวเป็นกรณี ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปก่อสร้างตามต้นแบบได้

นอกจากนั้นจะเห็นว่าในการศึกษานี้รูปแบบอาคารที่นิยมสร้างทั่วไปในปัจจุบันและเป็นรูปแบบที่มีปัญหาในเรื่องการใช้ลักษณะพื้นถิ่น ได้แก่ รูปแบบทันสมัย เนื่องจากประชาชนไม่สามารถแยกรูปแบบย่อยภายในรูปแบบนี้ได้จึงกล่าวได้ว่า แม้ว่าจะมีลักษณะบางประการที่เป็นลักษณะพื้นถิ่น เช่นการใช้หลังคาจั่วบางส่วน ประชาชนก็ไม่สามารถรับรู้แยกจากรูปแบบอาคารอื่นๆ อย่างอาคารผนังกระจกได้ การศึกษาเพื่อสร้างข้อเสนอแนะในการออกแบบให้มีความเป็นพื้นถิ่นต่อไปจึงควรพิจารณาศึกษาการรับรู้ลักษณะพื้นถิ่นจากอาคารในรูปแบบทันสมัยนี้เป็นหลักว่าจะมีปัจจัยใด หรือลักษณะทางกายภาพใดที่ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ว่าเป็นลักษณะพื้นถิ่นได้

จากการศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวนี้ได้ใช้แนวทางการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้การศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบ (Preference Study) โดยการให้ประชาชนชาวเชียงใหม่ให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบและอธิบายภาพอาคารตึกแถวในเชียงใหม่ โดยสามารถจำแนกการรับรู้ของประชาชนได้ 8 มิติ และสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบอาคาร (Style) เป็นปัจจัยที่สำคัญในการรับรู้ตึกแถวของประชาชนโดยประชาชนสามารถรับรู้รูปแบบอาคารตึกแถวได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ รูปแบบทันสมัย รูปแบบโบราณ และรูปแบบยุคโมเดิร์น รูปแบบโบราณเป็นรูปแบบที่ประชาชนชื่นชอบมากที่สุด จึงใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำแนะนำในการออกแบบอาคารตึกแถวให้มีความเป็นพื้นถิ่นตามที่ประชาชนรับรู้ และคำแนะนำสำหรับเทศบาลผู้ดูแลเพื่อให้ข้อบังคับตรงกับกรรับรู้ของประชาชน